TIEDOTUSLEHTI

ProAgria Keski-Pohjanmaa

PROAGRIAN ASIAKAS- JA JÄSENLEHTI 1 / 2017
www.proagria.fi/kp

ProAgria 220

Säilörehun laatu on kannattavan maidon-tuotannon perusta

Seosrehu-ruokinnan talouden hallinta **12**

Tuhkasta uusi navetta **17**

Verot 2016 **20**

Suomi 100 vuotta – ProAgria 220 vuotta

Kuva: Lenita Niemi

Ritva-Liisa Nisula
johtaja
ProAgria Keski-Pohjanmaa

Neuvontajärjestö juhlii tänä vuonna 220-vuotista taivaltaan. Järjestön juuret ovat Ruotsin vallan ajassa vuodessa 1797, jolloin Turkuun perustettiin Suomen Talousseura. Seuran tehtävä oli ”edistää talouselämää ylipäänsä ja maataloutta erityisesti.” Ensimmäisiä käytännön tehtäviä olivat hätäleivän teon opettaminen ja perunan viljelyn edistäminen. Vuosi 1797 oli Suomessa paha katovuosi, joten neuvonta kohdennettiin todelliseen tarpeeseen.

Järjestön tehtävänä on ollut alusta saakka käytännön neuvontatyön lisäksi kantaa huolta myös elinkeinon kehityksestä. Talousseurassa sen perustamisesta lähtien vaikuttanut professori Henrik Gabriel Porthan kirjoitti 1797 Suomen ainoassa sanomalehdessä: ”Karjanhoitoon ja maanviljelykseen tarjoutuu Suomessa hyvä tilaisuus. Edellisestä on tuleva pohjoisten seutujen, jälkimmäisestä eteläisten pääelinkeino.”

Vuosisatojen saatossa tilojen määrä, koko ja tuotantosuuntasuosikit ovat vaihdelleet, mutta neuvonnan tarve tiloilla ja maaseutuyrityksissä ei ole mihinkään kadonnut. Asiantuntijapalvelujen kysyntä ja tarjonta ovat eläneet tarpeiden ja toimintaympäristön muutosten mukana.

Juhlavuonna neuvontajärjestö kiinnittää huomiota toimintatapansa tehokkuuteen ja toimintansa laatuun. Asiantuntijoiden tiimi osaa auttaa kaikissa toimenpiteissä, joista on hyötyä tilan jokapäiväisessä johtamisessa. Digitaaliset palvelut täydentävät asiantuntijoiden tekemiä palveluja.

Tuotantotalouden osaajat ja talousjohtamisen asiantuntijat ovat tilojen käytettävissä ja laaja-alaisiin asiantuntijapalveluihin erikoistunut huippuosaajien verkosto tarjoaa maanlaajuisesti parasta mahdollista osaamista. ProAgrian asiantuntemusta kannattaa hyödyntää nyt ja tulevaisuudessa.

Tapaamisiin Suomen satavuotisjuhlatilaisuuksissa ja järjestön 220-vuotisjuhlallisuuksissa, joissa ProAgria sekä Maa- ja kotitalousnaiset ovat mukana teemalla Syödään yhdessä.

Tapahtumakalenteri

Luonnonmukaisen tuotannon peruskurssi (5 pv)
Kannus, 28.-30.3. ja 4.-5.4. klo 9-15, Kannuksen kaupungintalon valtuustosali (Asematie 1).
Ilmoittautumiset ja lisätietoja 22.3. mennessä Jari Tikkanen p. 0400 162 147, jari.tikkanen@proagria.fi tai Seija Roimela, puh. 040 847 9740, seija.roimela@proagria.fi.

Luonnonmukaisen kotieläintuotannon peruskurssi (2 pv)
Kannus, 11.–12.4. klo 9-15, Kannuksen kaupungintalon valtuustosali (Asemat. 1).
Ilmoittautumiset ja lisätietoja pe 22.3. mennessä Jari Tikkanen, p. 0400 162 147, jari.tikkanen@proagria.fi tai Seija Roimela, p. 040 8479740, seija.roimela@proagria.fi.

ProAgria Keski-Pohjanmaan Kasvinsuojelukoulutukset ja -tutkinnot keväällä 2017
Veteli, ke 15.3. klo 10-14, kunnanvirasto (Kivihyypäntie 1), mahtuu 28 hlöä
Kalajoki, ke 22.3. klo 10-14 kaupungintalo (Kalajoentie 5), mahtuu 50 hlöä
Sievi, ke 5.4. klo 10-14, kunnanvirasto (Haikolantie 16), mahtuu 30 hlöä
Kälviä, ke 12.4. klo 10-14, aluetoimisto (Kälviäntie 24), mahtuu 35 hlöä
Himanka, pe 28.4. klo 10-14, aluetoimisto (Raumankarintie 2), mahtuu 30 hlöä
Kannus, pe 2.6. klo 10-14, kaupungintalo (Asematie 1), mahtuu 50 hlöä
Tilaisuuksiin ilmoittaudutaan ProAgrian nettisivujen kautta www.proagria.fi/kp -> Tapahtumat tai sähköpostilla kirsi.saarikettu@proagria.fi tai puh. 043 825 4280 viimeistään 7 työpäivää ennen tapahtuman ajankohtaa.

Maa- ja kotitalousnaisten toiminta

Ruokamatka Keski-Suomeen 25.–26.3.
Ruoka- ja kulttuurimatka Kreikkaan 5.-12.5.
Ruska- ja patikointimatka Äkäslompoloon 21.–24.9.

Maa- ja kotitalousnaisten tapahtumista ja matkoista lisätietoja Johanna Hylkiältä, 040 1664 434
Maa- ja kotitalousnaisten kursseista lisätietoja Seija Varilalta, p. 0400 137 899.
Kruunuvoudintalon tapahtumista lisätietoja Auli Saukolta, 043 8254 281

Aulikki Yli-Jyljä:

Eläkkeelle jäännin kynnyksellä

Nuoruus ei ole elämänvaihe, vaan mielentila. Se ei tarkoita rusottavia poskia, punaisia huulia eikä norjia polvia, vaan tahtoa, mielikuvitusta ja tunteiden voimaa. Se on elämän syvien lähteiden raikkautta.

Nuoruus merkitsee mielenlaatua, jossa rohkeus voittaa arkuuden, seikkailunhalu mukavuudenhalun. Sellainen mieli voi olla yhtä hyvin 60-vuotiaalla kuin 20-vuotiaalla. Me vanhenemme pettämällä ihanteemme.

Vuodet voivat tuoda ryppyjä ihoon, mutta innostuksesta luopuminen rypistää sielun. Huoli, pelko ja itseluottamuksen puute painavat sydämen kumaraan ja hengen maan tomuun.

Olipa ihminen 60- tai 20-vuotias, sydämessä piilee houkutus etsiä ihmettä. Lapsenomainen halu tietää, mitä tapahtuu seuraavaksi, peli nimeltä elämä.

Sinun sydämesi sisimmässä on vastaanotin. Niin kauan kuin se ottaa vastaan kauneuden, toivon, ilon ja rohkeuden sanomia ihmisiltä ja Jumalalta, niin kauan olet nuori. Kun antennisi ovat alhaalla ja sieluasi peittävät kyynisyyden hanki ja pessimismin jää, silloin olet tullut vanhaksi.

Mutta niin kauan kuin antennisi ovat ylhäällä sieppaamassa optimismin aaltoja, sinulla on toiveita kuolla nuorena noin kahdeksankymmenen iässä.

Aulikki Yli-Jylhä on toiminut ProAgria Keski-Pohjanmaan ja sen edeltäjien palveluksessa maitotila-asiantuntijana vuodesta 1988. Hän jää eläkkeelle maaliskuun alussa.

ProAgria **Keski-Pohjanmaa** Tiedotuslehti asiakkaille, ilmestyy 4 kertaa vuodessa, 32. vuosikerta

Julkaisija ja kustantaja ProAgria Keski-Pohjanmaa r.y.
Päätoimittaja Jyrki Halonen, toimituspäällikkö Ritva-Liisa Nisula
Levikki 6 000 kpl Kala-, Lesti- ja Perhonjokilaaksoissa
Taitto: Elina Korpiaho. Paino: Botnia Print, 2017
Mediakortti www.proagria.fi/kp
Tilaushinta 20 euroa ISSN 1795-7516
Ilmoitusmyynti: Mainosseppo/Seppo Laitila, p. 0400 954 747, ilmoitukset.kp@proagria.fi
Kannessa: ProAgria Keski-Pohjanmaan järjestämän Ruokinnan pienryhmän osallistujat Merja ja Jussi Himangan navetassa Himangalla arvioimassa säilörehun laatua. Kuva: Sari Hihnala

Puheenjohtaja

Ajatuksia neuvonnasta

Vuoden vaihduttua on jälleen se aika vuodesta, kun tiloilla katsellaan edellisen vuoden toteutuneita talouslukuja. Tuottajahinnat ovat pysytelleet sitkeästi matalalla tasolla. Kaikki keinot tuotannon kannattavuuden parantamiseksi ovat kysyttyä tavaraa.

Yksi keino kannattavuuden parantamisessa voisi olla ProAgrian neuvonnan käytön selvä lisääminen. ProAgrian uusien toimintamallien, esimerkiksi moniammatillisten tiimien tuottamat hyödyt tiloille, ovat saaneet aikaan enemmän maitoa tuotantokustannusten pysyessä samalla tasolla. Tuotannon kannattavuus neuvontaa käyttävillä tiloilla on selkeästi vertailuryhmää korkeampi. ProAgria on vertaillut saman kokoluokan tiloja, jotka käyttivät ProAgrian palveluita ja jotka eivät ole palveluita käyttäneet. Tehdyn analyysin mukaan 70 lehmän karjassa lisätuotto ProAgrian neuvonnasta oli noin 20 000 €. Tiloilla oli onnistuttu nostamaan tuotantoa ja samalla alentamaan tuotantokustannuksia. Samansuuntaisiin tuloksiin ProAgria on päässyt myös ruokinnan ohjauksessa.

On selvää, että jokaisella tilalla on omanlaisensa lähtötilanne. Siitä huolimatta kannattaa miettiä voisiko ProAgria olla apuna tilan kannattavuuden parantamisessa.

Jyrki Halonen
ProAgria Keski-Pohjanmaan hallituksen puheenjohtaja
Maatalousyrittäjä, naudanlihan tuottaja, Reisjärvi

Kuva: Ritva-Liisa Nisula

Meidät tavoitat

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Puhelin 040 521 1735 • etunimi.sukunimi@proagria.fi
www.proagria.fi/kp • Toimisto avoinna 9.00-15.00

HALLINTOPALVELUT

Johtaja Ritva-Liisa Nisula	040 5849 550
Kehityspäällikkö Juha Hämäläinen	0400 126 335
Pohjoisen alueen palvelupäällikkö Juha Nivala	040 8610 641
Eteläisen alueen palvelupäällikkö Anna-Riitta Leinonen	0400 168 647
Talouspäällikkö Irene Raivio	040 1846 502
Viestijä Ritva Karri (laskutus, viestintä, järjestö)	040 5234 113
Taloussihteeri Saila Sulonen (laskutus, ostoreskontra)	040 5443 460

MAASEUTUNEUVONNAN ASIANTUNTIJAPALVELUT

Tuotosseuranta	
Elina Järvenoja (perhevapaalla)	0400 260 575
Salme Asiala, mekaanisten maitomittarien testaus	040 5234 124
Armi Hotakainen (perhevapaalla)	
Katja Kellokoski	040 8492 870
Jonna-Minna Lassila, mittalaitteiden testaus, robottinäyttenotto	0400 644 261
Kirsi Leppikorpi, tekninen tuki	0400 367 656
Leena Hanni (perhevapaalla)	
Energianeuvonta Jari Tikkanen	0400 162 147
Kannattavuuskirjanpito Taina Kulla	0400 723 288
Kasvinsuojeluruiskujen testaus Jouni Huhtala ja	040 5123 703
Jarmo Karhula	044 5212 210
Kasvinviljelyneuvonta, kasvinsuojelukoulutukset, myös peruna ja muut erikoiskasvit Sirkku Koskela	0400 137 124
Kasvinviljelyn talous Elina Finnilä	043 8254 283
Kotieläinneuvonta, myös luomu Anna-Riitta Leinonen	0400 168 647
Lammas- ja vuohitilojen neuvonta	
Milla Alanco	040 706 0558
Sini Sillanpää	043 825 0526
Luonnonmukainen tuotanto, EU-tukineuvonta	
Jari Tikkanen	0400 162 147
Seija Roimela	040 847 9740
Maatilojen kehityskeskustelut	
Sari Hihnala	0400 974 165
Liisa Koskela	050 5120 615
Maatilojen talousneuvonta, budjetointi, omistajanvaihdokset	
Jouni Huhtala	040 5123 703
Heikki Ojala	040 5342 166
Erkki Laide	0400 137 169
Teemu Kinnunen	043 8254 279
Juha Nivala	040 8610 641
Nurmikasvituotanto Sari Harju	040 5234 114
Puutarhatuotanto Kirsi Voho	0400 387 406
Robottilypsyn käyttöönoton apu Sonja Kuronen	043 825 4282
Seosrehuruokinta Sinikka Kreus	044 5263 059
Sikatilojen neuvonta, ProAgria Lihaosaamiskeskus	
Ari Nopanen	0400 432 582
Maija Yliaho	040 529 0832
Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala	040 5123 703
Viljelijöiden työterveyshuolto	
Sari Harju	040 5234 114
Jouni Huhtala	040 5123 703
Liisa Koskela	050 5120 615
Taina Kulla	0400 723 288
Yritys- ja talousneuvonta Erkki Laide	0400 137 169
Yritysjohtaminen ja laatuasiat Liisa Koskela	050 5120 615
Ympäristöneuvonta, ympäristötukiasiat	
Sirkku Koskela	0400 137 124
Jari Tikkanen	0400 162 147
Jaana Höglund	043 8254 284

KALATALOUSKESKUS

Kalatalousneuvonta Eero Hakala	0400 162 445

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

etunimi.sukunimi@maajakotitalousnaiset.fi	
Toiminnanjohtaja Johanna Hylkilä	040 1964 434
Kotitalousneuvonta ja -koulutus, hygieniatestaukset ja Malo-luokitukset, järjestötyö Seija Varila	0400 137 899
Kruunuvoudintalo, tapahtumien ruokapalvelut, Auli Saukko	043 8254 281
Ympäristöpalvelut Jaana Höglund	043 8254 284

RAKENNUSSUUNNITTELU

Elina Tiinanen	040 560 9038

TILITOIMISTOPALVELUT

Sievin tilitoimisto	
Maija-Leena Eerikkilä	040 5216 416
Seija Roimela	040 847 9740
Kaustisen tilitoimisto	
Mika Jouppila	044 5234 430
Kirsi-Maria Saarikettu	043 8254 280
Reisjärven tilipalvelut Teemu Kinnunen	043 8254 279

RUOKINNAN OHJAUS- JA TUOTANNON OHJAUSPALVELUT KOTIELÄINTILOILLE

Halsua, Perho, Veteli Sari Harju	040 5234 114
Perho, Halsua Pekka Polso	040 5234 112
Kaustinen, Kälviä Sirpa Kaskela	0500 862 695
Kannus, Lohtaja, Sievi, Reisjärvi Sinikka Kreus	044 5263 059
Lohtaja, Kälviä Jarmo Karhula	044 5212 210
Toholampi, Reisjärvi, Lestijärvi Armi Hotakainen (perhevapaalla)	
Kälviä, Kannus, Lohtaja, Reisjärvi Sari Hihnala	0400 974 165
Lestijärvi, Reisjärvi, Toholampi, Kaustinen, Veteli Katja Kellokoski	040 8492 870
Kalajoki, Sievi Leena Hanni (perhevapaalla)	
Toholampi, Lestijärvi, Reisjärvi Elina Järvenoja (perhevapaalla)	
Toholampi, Himanka, Kalajoki Sonja Kuronen	043 825 4282
Toholampi, Lestijärvi, Sievi, Kannus, Kokkola Heidi Lehkonen	040 523 4116
Perho, Veteli, Kaustinen, Kokkola Tiina Kivelä	040 684 5111

Kuva: V T Manninen

Työterveys on monen tekijän summa

Työterveyshuolto auttaa maatalousyrittäjiä työkykyasioissa. Terveystarkastuksissa käydään yleensä kahden vuoden välein ja työpaikkakäyntejä tehdään neljän vuoden välein. Työpaikkakäynneillä arvioidaan työolosuhteita ja annetaan työperäisiä sairauksia ja kuormituksia ehkäiseviä vinkkejä.

Työssä onnistumisen kokemukset vaikuttavat myönteisesti elämänlaatuun ja maatalousyrityksen riskienhallintaa. Sujuva arjen johtaminen ja hyvin tehty strateginen suunnittelu antavat pohjan hyvälle elämän hallinnan tunteelle.

MAATALOUDEN ASIANTUNTIJA MUKANA TILAKÄYNNILLÄ

Nykyisin viljelijöillä on mahdollista saada tilakäynnille mukaan maatalouden asiantuntija, joka tarkastelee työpaikan toimintaa maatalousyrittämisen näkökulmasta. Annettavat kehittämisehdotukset tähtäävät työn helpompaan ja tuloksekkaampaan tekemiseen. Omien toimintatapojen muuttaminen ei ole helppoa, mutta askel kerrallaan siinä voi onnistua ja pienikin muutos voi tuottaa parempaa tulosta.

JYTAN TYÖTERVEYSHUOLTO TYÖPLUSSAAN

Kuntalakimuutoksen myötä kilpailluilla markkinoilla toimivat kunnalliset toiminnot on yhtiöitettävä. Tämän vuoksi Kannuksen, Toholammin ja Tunkkarin työterveyshuolto on siirtynyt osaksi Työplus Oy:tä. Perustoiminnot säilyvät työterveyshuollon palveluilla entisellään. Työpaikka- eli tilakäynteihin tulee vuotta 2017 koskeva muutos siten, että tilakäynnistä tulee ensin lasku myelvakuutetulle, joka saa korvauksen Kelalta hakemusta vastaan.

Liisa Koskela

VINKKI MAATALOUSYRITTÄJILLE

Saadessasi työterveyshuollon tilakäynnistä laskun, hae heti korvausta Kelalta ja maksa työterveyshuollon lasku vasta eräpäivänä! Kelalla pyritään hoitamaan korvausasiat kahdessa viikossa hakemuksen saapumisesta, joten Kelan tilityksen pitäisi useimmiten olla tilillä jo silloin, kun työterveyshuollon lasku erääntyy.

ProAgria 220

Yhdistystoiminta sähköiseen aikaan

ProAgria ja Maa- ja kotitalousnaiset ovat ottaneet vuoden alussa käyttöön uuden valtakunnallisen jäsenrekisterin. Rekisteriin on siirretty yhdistysten ja jäsenten tiedot. ProAgria Keskusten ja Maa- ja Kotitalousnaisten piirikeskuksien jäsenyhdyshenkilöt opastavat kevään kuluessa yhdistyksiä rekisterin käytössä.

Nykyaikainen jäsenrekisteri antaa mahdollisuuden pitää uudenlaisella tavalla yhteyttä jäseniin ja luoda uusia verkostoja. Yhdistykset voivat helposti lähettää jäsenilleen sähköpostia tai uutiskirjeitä uuden jäsenrekisterin kautta. Ohjelmalla voi myös luoda kätevästi osoitetarrat kirjeisiin. Tiiviimpi yhteydenpito jäseniin luo uudenlaista yhteisöllisyyttä ja tuo lisää imua yhdistystoimintaan. Uudessa jäsenrekisterissä jäsentietojen ylläpito on helppoa ja yhdistykset pystyvät hyödyntämään laajemmin jäsentietoja.

Uuden jäsenrekisterin käyttöönoton myötä jäsenlaskutus uudistuu. Jatkossa jäsenlaskussa näkyy laskuttajana ProAgria Keskusten Liitto/jäsenlaskutus. Lasku maksetaan valtakunnalliselle jäsenmaksutilille, josta yhdistyksille tilitetään yhdistyksien osuudet jäsenmaksutuloista. ProAgria Keskusten sekä Maa- ja Kotitalousnaisten piirikeskusten jäsenasioista vastaavat huolehtivat jatkossakin siitä, että kukin jäsen saa oikean suuruisen jäsenmaksun maksettavakseen.

Terhi Taulavuori

Teknologiakävely Seinäjoen Farmarissa – ilmoittaudu tutustumiskohteeksi!

Kiertotalouden kärkihankkeet osallistuvat Farmari-maatalousnäyttelyyn 14.–17.6.2017. Olemme järjestämässä messuille ravinteiden kierrätykseen liittyvän opastetun teknologiakävelyn. Teknologiakävelyn tarkoituksena on johdattaa asiasta kiinnostuneet osallistujat tutustumaan messuilla esillä olevaan uusimpaan tai muuten mielenkiintoiseen ravinteiden kierrätystä edistävään teknologiaan ja yritystoimintaan. Haluaisitko sinä yrityksesi esittelypisteen Farmarissa teknologiakävelyn vierailukohteeksi?

Ota yhteyttä, niin kerromme lisää!

Päivi Mäntymäki, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (paivi.mantymaki@ely-keskus.fi tai p. 0295 027 631).

Mikko Rahtola, Luonnonvarakeskus (mikko.rahtola@luke.fi tai p. 0295 324 701).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Luke

Opas arvokkaiden maisema-alueiden maankäytön suunnitteluun

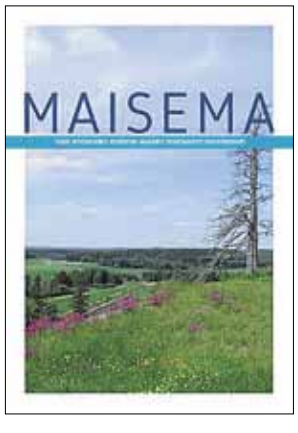

Maisema – opas arvokkaiden maisema-alueiden maankäytön suunnitteluun tuo täsmällistä ja punnittua maisematietoa kuntien päättäjille, maanomistajille ja kaikille kansalaisille.

Oppaassa avataan maisemakäsitettä laajemmin, kerrotaan mistä aineksista maisema rakentuu ja mitä arvoja sisältyy arvokkaisiin maisema-alueisiin. Opas toimii työkaluna alueen erityispiirteiden huomioon ottamiseen, kun uusia toimenpiteitä suunnitellaan ja kohdennetaan arvokkaille maisema-alueille. Lisäksi oppaassa käsitellään mahdollisuuksia, joita maisema voi tarjota elinkeinoelämälle ja ihmisten hyvinvoinnille.

Oppaan ovat laatineet Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten MKN maisemapalvelujen **Jutta Ahro, Auli Hirvonen, Katriina Koski, Helena Pakkanen** ja **Riikka Söyrinki**. Ympäristöministeriö on tukenut hanketta.

Opas on ladattavissa verkosta osoitteesta: www.maajakotitalousnaiset.fi/maisemaopas.

Keskipohjalaisten huippuosaajien joukko kasvoi 2 uudella osaajalla

ProAgrian, Valion ja Faban muodostaman yhteistyöryhmän osaaminen laajentuu uusilla maitosektoriin keskittyneillä Valtakunnallisilla Huippuosaajilla. Toive ympäri Suomea käytettävissä olevista huippuosaajista on tullut toimintaansa voimakkaasti kehittäviltä asiakkailta. Jatkossa maitoyrittäjien saatavilla on uutta alan huippuosaamista monelta erikoisosaamisalueelta.

Valtakunnallisiksi huippuosaajiksi Keski-Pohjanmaalta ovat valmistuneet **Jari Korva** Osuuskunta Pohjolan Maidosta ja **Kirsi Leppikorpi** ProAgria Keski-Pohjanmaasta. Valmennus huippuosaajaksi on kahden vuoden kehitysprosessi, joka on sisältänyt mm. ulkomaan opintomatkoja ja harjoittelua, omakohtaista opiskelua, lehtikirjoituksia ja oppimistehtävän. Opinnot päättyivät osaamisen näyttötilaisuuteen. Uusien keskipohjalaisten huippuosaajien erityisosaamisalueita ovat nurmirehun säilöntä sekä tuotosseurannan tekniikka.

Suomessa on maidontuotannon huippuosaajina kaikkiaan 22 asiantuntijaa, jotka ovat erikoistuneet maitotilan keskeisiin tuloksenteon paikkoihin. Huippuosaajat toimivat alansa kärkinä valtakunnallisesti ja tekevät tiivistä yhteistyötä kotimaisten ja ulkomaisten kumppaneiden sekä alueellisten erityisasiantuntijoiden kanssa ja saavat näin yhdessä aikaan asiakkaalle huippupalvelua.

www.proagria.fi/huippuosaajat

Luke kehitti MARISKI-navettainvestointilaskurin

Tuotantorakennusinvestointien kannattavuuslaskelmat eivät sisällä varsinaista riskitarkastelua, vaikka tuloksen herkkyyttä tarkastellaankin laatimalla laskelma useammalla panosten ja tuotosten eri hintavaihtoehdolla. Näitä, ensisijaisesti tilan maksuvalmiuden tarkasteluun keskittyviä laskelmia, täydentämään on kehitetty laskuri, joka kuvaa tuotantorakennusinvestoinnin kannattavuutta ja jossa useamman riskitekijän vaikutus tulokseen voidaan ottaa yhtäaikaisesti huomioon.

MARISKI-navettainvestointilaskurin avulla voidaan laskea todennäköisyys investoinnin kannattavuudelle, kun investointikustannus tunnetaan. Graafisista tulosteista on helposti luettavissa myös, mikä merkitys investointituella ja eläinpaikan kustannuksella on lopputulokseen. Laskuri on vapaasti ladattavissa Luken sivuilta.

Laskuri on kehitetty tutkimusprojektissa *Hintavaihtelut riski maidontuotannon investointien kannattavuudelle – riskin arviointi ja hallinta uuteen tarkasteluun (MARISKI)*. Tutkimusta rahoittavat Luken lisäksi Maatilatalouden kehittämisrahasto Makera ja Nordean Maataloussäätiö.

Kuva: Pixhill.com

Tulossa hevosalan ammattilaisille

Suosittu Hevosen ruokinta ja hoito -kirja saa jatkoa, kun uusi havainnollinen hevoskirja julkistetaan Hevoset 2017 -messuilla 8.4.

Kirjassa sovelletaan ratkaisulähtöisesti uusinta hevosalan tietoa perusasioita unohtamatta. Kirja perehtyy hevosen hyvinvoinnin, ruokinnan ja terveyden ajankohtaisiin kysymyksiin. Yrittämisen ja talouden näkökulma on mukana korostaen hyvinvoivan hevosen ja tyytyväisen omistajan yhteiseloa.

Kirjoittajat ovat arvostettuja hevosalan asiantuntijoita: hevosten ruokinnan erikoistutkija, MMM, **Markku Saastamoinen**, eläinlääkäri **Seppo Hyyppä** ja yritysasiantuntija **Auli Teppinen**.

FarmiDiili sähköistää lannoitemarkkinat

Mtech on avannut uuden sähköisen palvelun viljelijöille ja lannoitteiden myyjille. FarmiDiili siirtää lannoitteiden hankinnan digitaaliseen aikaan. Jokainen suomalainen viljelijä voi osallistua lannoitteiden yhteishankintaan FarmiDiili-palvelussa ja säästää aikaa, vaivaa ja rahaa.

FarmiDiili kokoaa viljelijöiden sinne tallentamat tarjouspyynnöt yhteen ja toimittaa ne lannoitteiden myyjille. Myyjät antavat tarjouksensa yhteisestä tarjouspyynnöstä, ja FarmiDiili ilmoittaa tarjouksen saapumisesta viljelijöille. Kun tarjous miellyttää, viljelijä hyväksyy sen ja tekee kaupat myyjän kanssa. Tarjouskilpailuun osallistuminen on viljelijälle huomattavasti vaivattomampaa kuin tilojen yhteisostoina tai pienen yhteisön järjestämissä tarjouskilpailuissa. Lisäetuna on palvelun yhteys WebWisu-viljelysuunnitteluohjelmistoon. Viljelijä saa ostoslistansa WebWisusta tarjouspyyntönsä pohjaksi.

Neljän myyjän kautta viljelijän valittavana ovat kaikki yleisimmin käytetyt lannoitteet. Mukana ovat Agroy, Cemagro, Kaskisten Lannoite ja Viljelijän Berner. Lannoitemyyjät hyötyvät, koska pystyvät tekemään monta kauppaa kerralla kustannustehokkaasti ja palvelemaan asiakkaitaan uudella tavalla.

FarmiDiili aloittaa lannoitteiden yhteishankinta-alustana. Jatkossa palvelussa voi kilpailuttaa myös muita tuotantopanoksia. Lannoitteet ja kasvinsuojeluaineet muodostavat osalla viljelykasveista jopa puolet viljelyn muuttuvista kustannuksista. Pienikin prosentuaalinen hinnanalennus näissä tuotantopanoksissa vaikuttaa tilan kannattavuuteen.

Seuraa, tykkää ja tägää meitä somessa
@ProAgria #proagria

Yhdistysten toiminta-kertomukset ja suunnitelmat

Palauttakaa toimintakertomuksenne vuodelta 2016 maaliskuun loppuun (31.3.) mennessä Keski-Pohjanmaan ProAgriaan. Laittakaa mukaan myös toimintasuunnitelmanne vuodeksi 2017. Toivomme, että otatte toimintasuunnitelmissanne huomioon maa- ja kotitalousnaisten kampanjat, tempaukset ja teemapäivät sekä ruokakurssit ja erilaiset retket.

Sihteerit löytävät vuosikokouksen asialistat ja toimintasuunnitelmapohjat nettisivuiltamme, osoitteesta www.proagria.fi/kp -> Jäsenedut ja verkostot -> Yhdistykset -> Paikallisyhdistysten avuksi. Materiaalin voi myös pyytää järjestövastaava Ritva Karrilta, puh. 040 523 4113 tai ritva.karri@proagria.fi.

Jäsenlistat tärkeitä

Maakunnallisten jäsenmäärämme mukaan saamme edustuspaikkoja valtakunnallisiin järjestön kokouksiin, joissa tehdään jäsenistöä koskevia linjauksia. Jokainen jäsen on tämän vuoksi tärkeä! Voitte palauttaa jäsenlistat yhdessä yhteystietojen päivityslomakkeen kanssa. Muistakaa ilmoittaa myös luottamustehtävissä lopettaneet henkilöt, jotta yhdistyksenne yhteystiedot pysyvät ajan tasalla. Merkitkää yhteystietolomakkeelle lisäksi luottamushenkilöidenne sähköpostiosoitteet, niin voimme tiedottaa nopeammin tärkeistä tapahtumista, retkistä ja yhdistystä koskevista asioista. Jäsenlistat voi toimittaa postitse Kokkolan toimistolle tai sähköpostilla osoitteeseen ritva.karri@proagria.fi.

Sense-jäsenrekisteriohjelma – helpotusta yhdistysten yhteydenpitoon

ProAgriat ottavan uuden jäsenrekisteriohjelman käyttöön tämän kevään aikana. Yhteydenpito ja jäsenviestintä helpottuvat sekä jäsenyhdistyksistä ProAgriaan että ProAgriasta jäsenyhdistyksiin. Toimintatietojen lähettäminen hoituu jatkossa uuden Sense-ohjelman kautta. Jäsenyhdistykset saavat käyttöoikeuden ohjelmistoon ja pystyvät hoitamaan omaa jäsenviestintäänsä ja jäsenrekisteriään ohjelmiston kautta. Jäsenviestintä helpottuu, kun osoitteet, sähköiset uutiskirjeet ja tapahtumakalenteri löytyvät samasta paikasta.

Uusi ohjelma mahdollistaa keskitettyyn jäsenlaskutukseen siirtymisen

ProAgria hoitaa jatkossa jäsenmaksujen perinnän paikallisyhdistysten puolesta. Jäsenlaskut lähtevät paikallisyhdistysten Sense-järjestelmään syöttämien jäsenrekisteritietojen pohjalta kunkin paikallisyhdistyksen jäsenille. Jäsenmaksua ei siis enää kohdenneta paikallisyhdistykselle vaan sen jäsenille. ProAgria laskuttaa samassa yhteydessä oman jäsenmaksunsa ja palauttaa jäsenyhdistykselle kuuluvan jäsenmaksun jäsenyhdistykselle.

Ritva Karri

Maa- ja kotitalousnaisten toimintavuosi 2017 täynnä retkiä ja matkoja

Maaliskuussa (25.–26.3.) suunnataan ruokamatkalle Keski-Suomeen. Matkan tarkoitus on syödä ja juoda hyvin - hyvässä seurassa. Ruokamatkalla tutustutaan erilaisiin ravintoloihin ja kahviloihin. Jyväskylässä vieraillaan Maija Silvennoisen Katriinan kasvisravintolassa. Yöpyminen Jyväskylässä hotelli Versossa. Sitovat ilmoittautumiset 24.2. mennessä Johannalle. Matka toteutuu, mikäli saamme vähintään 30 osallistujaa.

Toukokuussa (5.-12.5.) lennetään ruokamatkalle Kreikkaan. Asetumme viikoksi Drepanon kylään, jossa tutustutaan kreikkalaiseen elämänmenoon ja Välimeren ruokavalioon – myös itse tekemällä. Mukaan mahtuu myös nähtävyyksiä ja muuta mukavaa. Tälle matkalle kannattaa lähteä mukaan! Sitovat ilmoittautumiset 3.3. mennessä TrioTravelsiin. Matka toteutuu, mikäli saamme vähintään 25 osallistujaa.

Syyskuussa (21.–24.9.9 reippaillaan Äkäslompolon ruskassa. Yövymme hotelli Ylläskaltiossa. Matkanjohtajana toimii Seija, onhan kyseessä ”Seijan viimeinen (risti)ruskaretki”. Tälle reissulle kannattaa lähteä! Sitovat ilmoittautumiset 21.6. mennessä Kokkolan Matkatoimistoon. Matka toteutuu, mikäli saamme vähintään 30 osallistujaa.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset:
Johanna Hylkilä, p. 040 196 4434, johanna.hylkila@maajakotitalousnaiset.fi

Kuva: Savon Sanomat/Jukka-Pekka Räsänen

Vuosikokouskuulumiset

ProAgria Keski-Pohjanmaan vuosikokouksen avannut hallituksen puheenjohtaja Jyrki Halonen totesi, että suomalainen maatalous on muutospaineen alla. Suomen Gallupin Elintarviketieto Oy:n tekemän tutkimuksen maatilojen kehitysnäkymät vuonna 2022 kertoo, että 6 vuoden kuluttua maidontuotantoa olisi jatkamassa enää 48 % nykyisistä tiloista, lihasikatiloista 52 %, naudanlihatiloista 61 %, kasvinviljelytiloista 71 % ja kaikista maatiloista 74 %. Tulevaisuus asettaa myös ProAgrian neuvonnan uusien haasteiden eteen: miten tiloja tuetaan tulevaisuuteen liittyvissä suunnitelmissa ja miten ProAgria kehittää ja tehostaa omaa toimintaansa niin, että neuvonnan suunta ja laatu kohtaavat aina sen hetkisen tarpeen kanssa. – Meidän on reagoitava muuttamalla asiantuntijoiden tehtävänkuvia ja vaadittava syvempää erikoistumista, totesi Halonen. Yritysjohtamisen osaamisen tarve toimialasta riippumatta kasvaa. Halonen uskoo vahvasti siihen, että maataloudessa vielä paremmatkin ajat koittavat, periksi ei pidä antaa.

Keski-Pohjanmaan ProAgriassa on jäsenenä 85 paikallisyhdistystä, 26 kalatalousyhteisöä ja yli 600 yrittäjäjäsentä. – Maa- ja kotitalousnaisten toiminta on erityisen aktiivista. Se on tärkeä asia kyläyhteisöjen, ympäristön ja maaseudun elinvoiman säilyttäjänä ja kehittäjänä. Kaikki edellä mainitut toiminnot kuvastavat hienosti järjestömme nimeä ProAgria, joka tarkoittaa Maaseudun puolesta, totesi Halonen.

Huomioinnit

ProAgria Keskusten Liiton myöntämän kultaisen järjestömerkin sai **Pentti Leppäaho** Toholammilta. Leppäaho on toiminut pitkään ProAgria Keski-Pohjanmaan luottamushenkilönä.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten tunnustuksen järjestöllisestä aktiivisuudesta 2016 sai Hillilän maa- ja kotitalousseura Kalajoen Himangalta.

Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen myöntämät kannattavuuskirjanpitopalkinnot kirjanpitovuodelta 2014 myönnettiin viidelle tilalle. 25-vuotisesta kirjanpidosta palkittiin **Sinikka ja Heikki Liinamaa** Toholammilta sekä **Marita, Seppo ja Ville Karhula** Kokkolan Lohtajalta. Viisivuotisesta kirjanpidosta palkittiin **Ahti Hannula** Sievistä, **Virpi ja Petri Paavola** Kaustiselta ja **Jari Tikkanen** Kokkolan Kälviältä.

Kuva: Ritva Karri

Vas. Riitta Huhtala (Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisen pj), Raija Virta ja Helena Saarenpää (Himanka), Heikki ja Sinikka Liinamaa (Toholampi), Sinikan takana Seppo Karhula (Lohtaja), Petri ja Virpi Paavola (Kaustinen), Ahti Hannula (Sievi), Pentti Leppäaho (Toholampi) ja Jyrki Halonen (ProAgria Keski-Pohjanmaan hallituksen pj).

Henkilövalinnat

ProAgria Keski-Pohjanmaan puheenjohtajana jatkaa naudanlihantuottaja Jyrki Halonen Reisjärveltä. ProAgrian hallitukseen kaudeksi 2017-2019 valittiin uutena jäsenenä **Mauno Korhonen** Sievistä (varalle Sakari Lätti, Kokkolan Lohtaja). **Tapani Orjala** Kokkolan Lohtajalta (varalla Tuure Puutio, Kokkolan Lohtaja), **Sauli Rauhala** Perhosta (varalla Tero Elgland, Perho), **Pekka Nuorala** Kalajoelta (varalla Jukka Rahja, Kalajoki) ja **Tuomo Palosaari** Vetelistä (varalla Jussi Tunkkari, Veteli) uusivat paikkansa hallituksessa. Juho Nivalan varajäsenen Kirsi Koivuojan tilalle hänen jäljellä olevaksi toimivuodeksi 2017 valittiin **Veikko Jokitalo** Sievistä.

Ritva-Liisa Nisula

Neuvonnan vastaus maataloustuotannon kehittämishaasteisiin

ProAgria Keskusten Liiton hallituksen puheenjohtaja, maidontuottaja **Merja Keisala** Töysästä visioi maatalouden tulevaisuutta ja totesi ProAgria Keski-Pohjanmaan vuosikokousesitelmässä maatalouden toimintaympäristön muuttuvan nyt nopeasti. Siihen on myös neuvontajärjestön vastattava sekä osaamisen nostolla että organisaatioihin liittyvillä ratkaisuilla. Kasvissyönti yleistyy, vaatimus eettiseen ja vastuulliseen tuotantoon lisääntyy ja maitotilojen määrä puolittuu. Lehmämäärä ei kuitenkaan laske samassa suhteessa, sillä tilakoot kasvavat ja tarvitaan miljardiluokan investointeja. Viljelijät ovat entistä koulutetumpia ja se lisää neuvonnalle haasteita laadun ja tasalaatuisuuden suhteen. Tilojen talous pysyy polttopisteessä, kustannus-hyöty -suhde on jatkossakin tärkeä. Myös kilpailu lisääntyy neuvonnassa. Panostusta tarvitaan asiantuntijoiden koulutukseen. Palveluissa on keskittyvä tuotantotalouteen liittyviin asiantuntijapalveluihin vastuullinen tuottavuus painopisteenä. Keisala muistutti, että ProAgrian asiantuntemusta käyttävät maatalousyritykset hyötyvät neuvonnasta myös taloudellisesti olipa kyseessä tuotannon kehittämiseen, investointeihin tai talouden tervehdyttämiseen liittyvät asiat.

Ritva Karri

Kuva: Ritva Karri

ProAgrian vuosikokousesitelmän piti maidontuottaja, ProAgria Keskusten Liiton hallituksen puheenjohtaja Merja Keisala Töysästä.

Maatalouden tuotantotilat ja rakenteet – osaamista lakeuksilta, tilojen keskeltä

Betoniluoma Oy

Askeleen edellä rakentamisessa
PL 37, 64701 Teuva, Puh. 0108 410 140,
www.betoniluoma.com, info@betoniluoma.com

Hyvä vaihtoehto viljelykierrolle
KUMINANVILJELY

Caraway Finland
www.carawayfinland.fi

www.nordkalk.fi

Nordkalk
Member of Rettig Group

Kuva: Winled

- Täydentävät ehdot
- Luonnon monimuotoisuus
- Luonnonmukainen tuotanto
- Kasvinsuojelu ja integroitu torjunta
- Tuotantoeläinten hyvinvointi
- Ympäristö-, energia- ja resurssitehokkuus
- Innovaatiot
- Ilmastomuutoksen hillitseminen ja muutokseen sopeutuminen
- Ympäristökorvaus
- Vesien ja maaperän suojelu
- Viherryttämisen vaatimukset

MAITOHUONEASIAT SISÄLTYVÄT TÄYDENTÄVIIN EHTOIHIN.

HYÖDYNNÄ RAHANARVOISET NEUVO 2020 -PALVELUT!

Tutustu tarjontaamme www.proagria.fi/neuvo2020

Maitohuonehuomioita

Valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma antaa ohjeelliseksi maidontuotannon tarkastustiheydeksi yhden tarkastuksen kolmessa vuodessa. Tarkastuksia voidaan lisätä perustellusti. Toiminnan oleellisesti muuttuessa, kuten automaattilypsyyn siirryttäessä, ohje on että siirtymävaiheessa tarkastusväliä tihennetään, jotta muutoksesta aiheutuvat mahdolliset riskit voitaisiin arvioida. Jo tämän vuoksi tilan maitohuoneen tulee olla kunnossa! Maitohuonetarkastuksia eli navettahygieniatarkastuksia suorittavat kunnan virkaeläinlääkärit.

Mitä maitohuoneessa saa tehdä ja säilyttää?

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa sanotaan näin: Maitohuonetta saa käyttää vain maidon ja lypsyvälineiden käsittelyyn liittyvään toimintaan ja maito on luovutukseen asti säilytettävä näissä tiloissa. Raakamaitoa ja ternimaitoa saa laskea kuluttajan omiin astioihin maitohuoneessa, mutta mitään tuotetta ei siellä saa valmistaa. Lypsyliinat ja lypsyhaalarit saa pestä maitohuoneessa, muuta navetan likapyykkiä, esim. utareliivejä ei saa pestä. Mitään rehuja ei saa säilyttää maitohuoneen puolella. Maitohuoneessa saa säilyttää vain lypsyyn ja maidon käsittelyyn tarvittavia aineita ja tarvikkeita. Ja niitäkin niin, etteivät ne vaaranna elintarvikkeen turvallisuutta ja hankaloita maitohuoneen puhtaanapitoa. Mikään varasto maitohuone ei saa olla. Esimerkiksi käytössä olevaa pesuainetta saa olla vain kohtuullinen määrä maitohuoneessa, isommat erät on säilytettävä erillisessä varastossa.

Maitohuoneen tekniset ratkaisut

Tilasäiliö voidaan tarvittaessa sijoittaa kahteen eri tilaan, jotka erotetaan toisistaan väliseinällä. Tällöin maitohuoneeksi katsotaan se tila, jonka puolella tehdään lypsyn suoritusta avustavia ja lypsyn jälkeisiä toimenpiteitä (ilmanerotus, siivilöinti ja jäähdytys) maidon meijeriin kuljetusta varten. Väliseinä on tiivistettävä hyvin tilasäiliön ulkovaippaa myöten, jotta likainen ilma ei pääse virtaamaan maitohuoneeseen päin. Tämä on voitava todentaa esimerkiksi mittauksilla tai savulla.

Maitohuone ja eläintenpitotilat eivät saa olla suorassa yhteydessä toisiinsa. Maitohuone on erotettava eläintiloista välitilan ja kahden suljettavan oven tai yhden oven avulla, jolloin ilmavirta ei saa olla likaisista tiloista maitohuoneeseen päin. Esimerkiksi eläintenpitotiloista maitohuoneeseen kuljettaessa on eläintenpitotilojen ovi voitava sulkea ennen maitohuoneen oven avaamista, ja siten estettävä ilman virtaus likaisista tiloista maitohuoneeseen. Ilmavirran suuntaa ei pääsääntöisesti tarvitse mitata laitteiden avulla, aistinvarainen toteaminen riittää (ilmavirta, voimakas haju).

Maitohuoneessa saa säilyttää vain lypsyyn ja maidon käsittelyyn tarvittavia aineita ja tarvikkeita. Ja niitäkin niin, etteivät ne vaaranna elintarvikkeen turvallisuutta ja hankaloita maitohuoneen puhtaanapitoa. Maitohuonetarkastuksia eli navettahygieniatarkastuksia suorittavat kunnan virkaeläinlääkärit kerran kolmessa vuodessa.

Tiina Kivelä
Maidontuotannon asiantuntija

Kuva: Ritva-Liisa Nisula

Toholampisen Rautiaisen karjan keskituotos on noussut merkittävästi kahden viimeisen vuoden aikana. Säilörehun korjuu tapahtuu pääsääntöisesti paaleihin, mutta rehua on säilötty myös aumoihin. Säilöntäaineena käytetään biologista säilöntäainetta sekä aiv-happoa.

Rautiaiset korostavat:

Maitotuotos kiinni rehun laadusta ja määrästä

Jarkko ja Piia-Maria Rautiainen hoitavat Toholammilla 40 lypsylehmän ja 30 emolehmän karjatilaa. Emolehmätuotantoa heillä on ollut jo pitempään, mutta lypsykarjan hoitaminen alkoi vuoden 2014 alkupuolella kun heille tuli mahdollisuus ostaa toiminnassa oleva navetta. Lehmät ruokitaan omalla viljalla. Sen lisäksi käytetään puolitiivistettä ja rypsiä valkuaistäydennykseen.

	Tilan tulokset	Koko maa 2016
Keskituotos, kg	11934	9558
Elossa olevien elinikäistuotos, kg	21 404	19 973
rasva, %	4,18	4,27
valkuainen, %	3,54	3,46
Lepokauden pituus, pv	91	105
Keskipoikimakerta	2,13	2,42
Säilörehun syönti-indeksi	109	
Kuiva-aineen syönti kg ka/tuotospäivä	26,7	

Rautiaisen tilan peltopinta-alasta on nurmella reilut 70 ha ja viljalla 30 ha. Säilörehun satotavoite on ollut yli 10 000 kg/ha ja siihen päästiin vuonna 2016. Nykyiset lajikkeet nurmissa tuottavat hyvin satoa. Säilörehun korjuu tapahtuu pääsääntöisesti paaleihin, mutta rehua on säilötty myös aumoihin. Säilöntäaineena käytetään biologista säilöntäainetta sekä aiv-happoa.

Säilörehun laatu

Rautiaisen karjan keskituotos on noussut merkittävästi kahden viimeisen vuoden aikana. Jarkko kertoo, että ruokinta on muuttunut aikaisemmasta. Säilörehun laatuun on myös panostettu enemmän. Oleellisin muutos hänen mielestä on se, että säilörehun korjuu tapahtuu aikaisemmin, d-arvon ollessa 700-720. Nurmet ovat kasvustoltaan ruokonadan ja timotein sekoituksia. Jarkko tekee nurmille kasvinsuojeluaineruiskutuksien yhteydessä hivenainelannoituksen lehtilannoituksena. Hivenaineet valitaan lohkoille viljavuusanalyysien pohjalta ja mm. mangaania on käytetty. Sadon laatuun ja määrään hivenainelannoituksella on suuri merkitys.

Säilörehua tarjolle

Jarkon ja Piia-Marian navetassa lehmillä on koko ajan säilörehua tarjolla. Säilörehu jaetaan kaksi kertaa päivässä ja lisäksi illalla ennen lypsyä jaetaan kuivaa heinää. Säilörehun syönnin kannalta tuoretta rehua on koko ajan tarjolla. Selvästi lehmät ovat säilörehua syöneetkin, koska päiväläskelmatietojen mukaan syöntiä on ollut 26,7 kg ka/tuotospäivä.

Keskituotoksen nousuun on vaikuttanut myös lypsäminen kolme kertaa päivässä. Vasikoiden ja hiehojen hoitoon on myös panostettu, jolloin lähtökohdat nuorkarjalla ovat kohdallaan. Jarkko kuitenkin mainitsee, että tuotoksen nousu on monen tekijän yhteissumma.

Tulevaisuuden mietteitä

Tulevaisuuden suunnitelmissa on siirtyä siilorehuun, jolloin säilörehu on laadultaan tasaisempaa. Aiv-happoa käytetään jatkossakin sillä tilan kokemuksen mukaan säilörehu säilyy sen avulla parhaiten. Tätä puoltaa myös viimeisten kahden kasvukauden haastavat korjuuolosuhteet. Laadukkaan säilörehun avulla ostorehukustannus pystytään pitämään maltillisella tasolla. Toisaalta Jarkko myös toteaa, että panostaminen kunnolliseen säilörehuun maksaa. Tarkoituksena on hoitaa ruokinta mahdollisimman edullisesti kuitenkaan vaarantamatta maitotuotosta.

Vertailutiedolla tuloksiin

Rautiaisen tila sijoittuu 11 934 kg keskituotoksella parhaaseen 5 % karjakokoluokassa alle 50 lehmää. Elossa olevien elinikäistuotoksella 19 973 kg tila sijoittuu myös parhaaseen 5 %. Maidon pitoisuuksilla rasvaprosentilla 4,18 ja valkuaisprosentilla 3,54 tila sijoittuu 40–60 % ryhmään vertailutiloissa. Tulokset kertovat siitä, että Rautiaisen tilalla on kehitetty sisäistä tehokkuutta kannattavuutta silti vaarantumatta.

Katja Kellokoski
Maidontuotannon asiantuntija

Ruokinnalla utareterveys hallintaan

Utaretulehdus on eniten tappiota aiheuttava sairaus maidontuotannossa. Lisäksi utaretulehdukset aiheuttavat tilalla paljon työtä ja maidon menetystä. Utaretulehdukset ovat myös uhka maidon laadulle. Utareterveyden ylläpito ja tulehdusten ennaltaehkäisy vaativat järjestelmällistä seurantaa ja työtä.

Utaretulehdusta aiheuttavat bakteerit kulkeutuvat lähes poikkeuksetta utareeseen vedinaukon ja -kanavan kautta. Tämän vuoksi lehmän hyvä vastustuskyky ja vetimen pään lähiympäristön mahdollisimman hyvä hygienia ovat keskeisimmät utareterveyttä varmistavat tekijät. Tartuntapaine riippuu utareeseen hyökänneiden bakteerien määrästä ja bakteereiden kyvystä aiheuttaa tautia. Lehmän yleiskunto ja vastustuskyky vaikuttavat siihen, miten helposti lehmä sairastuu.

Hyvä vastustuskyky = oikea ruokinta ja olosuhteet

Hyvän vastustuskyvyn tärkeimmät kulmakivet ovat lehmän tarpeita vastaava ruokinta ja veden saanti. Ruokinnassa tulisi huolehtia lehmän energia- ja valkuaistarpeiden täyttymisestä pötsiongelmia välttäen. Kivennäiset, vitamiinit ja hivenaineet ovat myös tärkeässä asemassa. Esimerkiksi vastustuskyvyn kannalta tärkeimmät hivenaineet ovat kupari, sinkki, mangaani ja seleeni. On erittäin tärkeää, että syötössä olevista kotoisista rehuista teetetään rehuanalyysit laajalla kivennäisanalyysillä. Päivälaskelman avulla voidaan selvittää mahdolliset puutteet ruokinnassa ja tarkentaa rehustusta. Ruokinnan lisäksi tarvitaan hyvät olosuhteet lehmän lähiympäristössä. Siihen liittyvät makuuparsien mukavuus ja kuivuus, kuivikkeiden puhtaus sekä riittävä ilmanvaihto. Vastustuskykyyn vaikuttavat myös levon ja liikunnan määrä. Mitä terveempi lehmä, sitä parempi sen vastustuskyky on.

Tuoretta ja hyvää rehua tarjolle

Jokaisen lehmän tulisi syödä hyvin pitkin päivää, jolloin niiden pötsit pysyvät täysinä. Tasainen kuidun saanti auttaa välttämään pötsiongelmia ja sonnan koostumus pysyy oikeanlaisena ja vähentää lehmien likaantumista. Varsinkin pihattonavetoissa olisi tärkeää, että lypsyn jälkeen lehmät pysyisivät seisaallaan vähintään puoli tuntia. Tänä aikana vedinkanavat ehtivät sulkeutua, mikä vähentää utareen infektoitumisriskiä lehmien mennessä makuulle. Tästä syystä ruokintapöydällä pitäisi olla tarjolla tuoretta ja hyvää rehua, jotta lehmä suuntaisi makuuparren sijasta syömään. Myös veden saanti on tärkeää, joten vesialtaiden ja -kuppien puhtaudesta ja oikeasta sijoittelusta kannattaa huolehtia.

Tuotosseuranta arjen apuna

Yksittäisten lehmien utareterveyttä kannattaa seurata ottamalla tuotosseurantanäytteet joka kuukausi. Lisäksi tuotosseurantaraportit kertovat, onko yksittäisten lehmien ja lehmäryhmien ruokinta kunnossa. Tuotostaso, rasva- ja valkuaisprosentti sekä rasva-valkuaissuhde antavat tästä arvokasta tietoa. Näytteiden ottoon on saatavissa uutta tekniikkaa ja halutessaan voi myös koko tuotosseurantanäytteiden oton ulkoistaa ProAgrian teknisille asiantuntijoille. Voit kysyä palveluista lisää omalta asiantuntijaltasi.

Heidi Lehkonen
Maidontuotannon asiantuntija

Kuva: Anna-Riitta Leinonen

Utareterveyteen vaikuttavat ruokinnan lisäksi hyvät olosuhteet lehmän lähiympäristössä. Siihen liittyvät makuuparsien mukavuus ja kuivuus, kuivikkeiden puhtaus sekä riittävä ilmanvaihto. Vastustuskykyyn vaikuttavat myös levon ja liikunnan määrä. Mitä terveempi lehmä, sitä parempi sen vastustuskyky on.

Ensimmäinen säilörehusato korjattiin viime kesänä aikaisin keväällä hyvissä olosuhteissa ja oikeaan aikaan, mikä näkyy säilörehujen analyysituloksissa. Ykkössadon D-arvo on huimat 693 ja syönti-indeksi 110, kun se edellisvuoden ykkössadossa oli 104. Käytännön ruokinnoissa ero on 1-2 kiloa väkirehua tuotostasosta riippuen.

Analysoi säilörehut

Säilörehun merkitystä maitotilan ruokinnassa ei voi liikaa korostaa. ProAgrian talousneuvojat pitävät säilörehua yhtenä tilan talouden kulmakivistä. Säilörehun tuotanto on kokonaisuus, johon kuuluvat nurmenviljely, pellot, koneet, säilöntämenetelmät ja viimeksi ruokintaan liittyvät toimenpiteet. Jokainen osa vaikuttaa siihen, saadaanko lehmille hyvälaatuista säilörehua kohtuullisella kustannuksella.

Säilörehun analysointi ei ole monimutkaista eikä vaikeaa. Maidontuottajan tehtäväksi jää näytteen ottaminen ja saatteen täyttäminen. Näytteen lähettäminen onnistuu joko maidon keräilyauton mukana tai postin välityksellä. Sen jälkeen voi jäädä odottelemaan tuloksia joko paperiversiona tai sähköisessä muodossa. Valiolaisilla tiloilla tulokset tulevat Valmaan yleensä parin päivän sisällä näytteen lähettämisestä. ProAgrian työntekijät ottavat myös runsaasti näytteitä. Näytteenottoasiassa tulemme Pohjolan Maidon toimesta kehittämään uusia toimintamalleja yhdessä ProAgrian kanssa.

Ruokinnan suunnittelun perusta

Joskus kuulee kommentteja: ”Mitä sitä analysoimaan, syötettävä se on kuitenkin”. Toki on näinkin, mutta jo pelkän rehun kuiva-ainepitoisuuden vaikutus on merkittävä. Sillä tiedolla voi jo tehdä hyvää tiliä ruokinnassa, varsinkin apetiloilla.

Maidossa alhaisia ureapitoisuuksia

Maidon ureapitoisuudet ovat olleet täällä ruokintakaudella alakantissa. Syitä on varmasti useita, mutta säilörehun valkuaispitoisuus ei ole vähäisin vaikuttaja. Kun halutaan korjata ureapitoisuutta optimialueelle, rehuanalyysin tulos on hyvä ja tärkeä pohjatieto. Viime kesän vaihtelevat kasvu- ja korjuuolosuhteet ovat aiheuttaneet sen, että kaikki vanhat hyvät vakiot eivät toimikkaan rehun laadun arvioinnissa, vaan tarvitaan analysoitu tieto jonka varaan ruokinnan suunnittelua voi tehdä. Ruokinnan suunnittelija kiittää!

Hyvä tietopaketti

Rehuanalyysistä saa hyvän paketin tietoa rehun laadusta ja koostumuksesta. Ja vielä nopeasti, parissa päivässä. Esimerkiksi Norjassa tila joutuu odottamaan rehuanalyysin tulosta reilusta viikosta kahteen viikkoon. Norjalaisten rehut analysoidaan Hollannissa. Keskipohjalainen tila lähetti viime vuonna keskimäärin 5-6 kpl rehunäytettä analysoitavaksi. Se on Suomen ennätys, voi olla maailmanennätyskin. Monet tilat analysoivat rehunsa jo pari kertaa kuukaudessa. Tämä on työtä huippulaatuisen maidon tuottamisen eteen.

Jari Korva
Artturi-huippuasiantuntija
Pohjolan Maito
Säilörehuasioihin liittyvä palaute osoitteeseen jari.korva@valio.fi

Kuva: Jari Korva

Keskipohjalainen tila lähetti viime vuonna keskimäärin 5-6 kpl rehunäytettä analysoitavaksi. Se on Suomen ennätys. Monet tilat analysoivat rehunsa jo pari kertaa kuukaudessa. Tämä on työtä huippulaatuisen maidon tuottamisen eteen.

Emolehmille omat ruokintasuositukset

Luonnonvarakeskus (Luke) on laatinut emolehmille omat ruokintasuositukset, joiden avulla voidaan tarkentaa emolehmien ruokintaa ja samalla lisätä eläinten hyvinvointia.

Suomessa käytetään Luken laatimia ja ylläpitämiä ruokintasuosituksia eri tuotantoeläimille. Tähän saakka emolehmien ruokinta on suunniteltu ja toteutettu lypsylehmien energia- ja valkuaissuositusten perusteella. Emolehmillä ylläpitokausi on melko pitkä. Emolehmän päivittäisen syöntimäärän arvioiminen tarkentaa rehujen ravintoaineiden hyväksikäyttöä ja helpottaa vuosittaisen rehubudjetin tekemistä. Syöntimäärää voidaan arvioida eläimen elopainon ja karkearehun sulavuuden perusteella.

Varsinkin rakennetussa ympäristössä käyttäytymishäiriöiden esiintyminen on yleistä, jos ruokinta on suunniteltu vain energian tarpeen perusteella. Tällöin rehuannoksen kuiva-aineannos jää kohtalaisestikin sulavilla karkearehuilla kovin pieneksi, ja se syödään hetkessä. Haasteita tulee lisää, jos rehut jaetaan vain kerran päivässä.

Emolehmien ruokintasuositukset tehtiin käytössä olevien lypsylehmien ruokintasuositusten pohjalle, mutta työssä hyödynnettiin myös maailmalla yleisimmin käytössä olevia järjestelmiä. Suositukset ovat saatavilla osoitteesta: www.luke.fi/rehutaulukot.

Nurmen sadonmuodostuksen vuoksi kasvin fosforin saanti on syytä varmistaa, mikä kannattaa ottaa huomioon ensi kesän nurmen viljely- ja lannoitussuunnitelmissa.

Viime vuonna erinomainen nurmisäilörehu

Kuva: Ritva-Liisa Nisula

Ensimmäisen nurmisäilörehusadon keskimääräisiä laatutietoja eri vuosina

	2014	2015	2016
Raakavalkuainen, g/kg ka	147	131	139
Kuitu, NDF g/kg ka	544	561	537
Sulamaton kuitu, g/kg ka	73	72	65
Sokeri, g/kg ka	55	66	88
D-arvo	680	682	693
Syönti-indeksi	104	104	110
Fosfori, g/kg ka	3	2,6	2,5

Lähde: ProAgria, säilörehuanalyysit. (syksy 2016, näytteitä 6 957 kpl)

ProAgrian tietopankkien ja siellä olevien rehuanalyysituloksien mukaan viime kesänä korjattu säilörehu on keskimäärin hyvää. Kevätsadon säilörehut ovat sulavuudeltaan hyviä ja laskennalliset syönti-indeksit korkeita, joten edellytykset tuottavalle ja kannattavalle ruokinnalle ovat olemassa. Hyvin sulavaa rehua lehmät syövät paljon ja väkirehun osuutta ruokinnassa voidaan vähentää. Yllätyksiä ruokinnan suunnitteluun voivat tuoda suhteellisen alhainen säilörehun valkuaistaso, korkea sokerin määrä ja alhainen sulamattoman kuidun määrä.

Ensimmäinen säilörehusato korjattiin viime kesänä aikaisin keväällä hyvissä olosuhteissa ja oikeaan aikaan, mikä näkyy säilörehujen analyysituloksissa. Ykkössadon D-arvo on huimat 693 ja syönti-indeksi 110, kun se edellisvuoden ykkössadossa oli 104. Käytännön ruokinnoissa ero on 1-2 kiloa väkirehua tuotostasosta riippuen. Sen verran voi vähentää päivittäistä väkirehun määrää ja väkirehukustannuksia tai odottaa reilun kilon verran enemmän maitoa päivässä paremman säilörehun ansiosta.

Ensimmäisen sadon keskiarvotuloksista silmiin pistää säilörehujen korkea sokeripitoisuus, hieman alentunut liukenemattoman kuidun määrä ja edellisvuoden tapaan suhteellisen alhainen valkuaispitoisuus. Ensimmäisen sadon raakavalkuaispitoisuus nurmisäilörehuissa oli keskimäärin 139 g/kg ka, kun pitkän ajan keskiarvo on ollut noin 145 g/kg ka. Pelkkien keskiarvotietojen perusteella ei kannata muutoksia ruokintaan tehdä. Omat rehut pitää analysoida ja huolehtia, että säilörehua on vapaasti lehmien saatavilla. Ruokinnan suunnitteluohjelmilla voidaan selvittää lehmien tuotospotentiaali ja syöntikyky, ja niiden perusteella optimoida kannattavin väkirehutäydennys. Valkuaisen yliruokinta ei kannata, sillä se rasittaa sekä eläintä ja ympäristöä että ruokinnan taloutta.

Tasapainota myös kuidun, valkuaisen ja kivennäisten osalta

Runsaasti sokeria sisältävä ja erittäin hyvin sulava säilörehu voi tuoda mukanaan ongelmia ruokintaan. On ilmennyt tapauksia, joissa erinomaisesta säilörehusta huolimatta lehmät eivät lypsä odotetusti. Mahdollinen syy on löytynyt liian alhaisesta sulamattoman kuidun määrästä säilörehussa. Rehuannoksessa on oltava sopivasti sulamatonta kuitua, jotta rehu viipyy ja ehtii sulaa pötsissä. Pieni määrä hyvälaatuista ja lyhyeksi silputtua olkea tai eri sadon säilörehujen sekoittaminen keskenään on tuonut joissakin tapauksissa apua.

Toinen sato korjattiin sääoloiltaan erittäin vaihtelevissa osissa ja se näkyy myös suurina vaihteluina rehun laadussa. Rehujen sulavuudet ovat selvästi alhaisempia kuin ensimmäisessä sadossa, joten rehuerästä toiseen on entistäkin tärkeämpää ottaa rehuanalyysi ruokinnan osuvuuden varmistamiseksi. Säilörehujen kivennäispitoisuus on hieman kohonnut edellisvuodesta, mutta esimerkiksi fosforin määrä on ProAgrian tietojen mukaan pitkän aikavälin tasoa alemmalla tasolla. Lypsävillä lehmillä on harvoin fosforin vajausta, kun säilörehun lisäksi annetaan viljaa ja rypsiä. Etenkin rypsi on erinomainen fosforin lähde.

Sato näkyy tuotoksissa

Hyvälaatuinen säilörehu näkyy jo tuotosseurannan tuloksissa. Maitomäärät ja maidon pitoisuudet ovat hieman paremmalla tasolla kuin edellisvuonna. Maitotuotokset ovat 0,3-0,5 kiloa ja pitoisuudet vajaan kymmenyksen edellisvuotta paremmat. Myös maidon ureapitoisuudet ovat hieman korkeampia kuin viime syksynä, jolloin maidon ureapitoisuudet laskivat todella voimakkaasti ja ratkaisua haettiin optimoimalla ruokintoja uusiksi. Ero edellisvuoteen on kuitenkin vain suuntaa-antava, joten huomiota ruokinnan oikeellisuuteen kannattaa kiinnittää seuraamalla maidon määrän lisäksi maidon ureapitoisuutta ja maidon rasva-valkuaissuhdetta. Poikkeamat näissä kannattaa selvittää yhdessä asiantuntijan kanssa.

Vaikka rehujen laatu on hyvä, niiden analysointia ja ruokinnan suunnittelua ei kannata unohtaa. Tasapainoisen ruokinnan rakentaminen edellyttää tasapainoa sekä energian, valkuaisen että kuidun ja kivennäistenkin osalta. Se edellyttää rehujen laadun tuntemista ja sen huomioon ottamista ruokinnan suunnittelussa. ProAgrian ruokinnan asiantuntijoilla on hyvää näyttöä ja käytännön kokemusta, miten hyvällä suunnittelulla ja tavoitteellisella toteutuksen seurannalla saadaan tulosta aikaiseksi.

ProAgrian
ruokinnanosaamisvastaavat/**Sinikka Kreus**

Seosrehuruokinnan talouden hallinta

Seosrehun perusta on hyvä ja huolella täystiheässä nurmikasvustossa tuotettu säilörehu. Tilan peltopinta-alasta riippuen myös vilja kuuluu seokseen. Seoksen suunnittelu lähtee aina analysoidusta säilörehusta. Sitä täydennetään tarvittavilla komponenteilla. Säilörehusta voi puuttua energiaa, valkuaista, kivennäisiä tai säilörehu on liian märkää tai kuivaa. Säilörehun miltei kaikkia puutteita voidaan korvata rahalla ostettavilla komponenteilla, mutta säilönnällistä laatua ei korvaa. Siksi korjuuvaiheen huolellisuus on tärkeää.

Korjaa säilörehu kullekin eläinryhmälle sopivimmassa vaiheessa. Hukan minimointi tuo säästöjä. Siilotyöskentely, huolellisuus ja säilöntäaineen tasainen käyttö turvaavat lopputuloksen. Säilö komponentit niiden kulutuksen mukaiseen siiloon. Liian leveä siilo murskeviljalle tai säilörehulle aiheuttavat vuodessa usean tuhannen euron hukkaa.

Panosta seosrehukeskukseen ja vaunun teriin

Komponenttien sijoittelu ja seoksen teon tehokkuus vaihtelevat tiloilla suuresti. Suositeltavaa on heti investoinnin suunnittelun alussa miettiä myös seosrehukeskuksen sijaintia. Nopeimmat tilat saavat seoksen aikaiseksi 250 lehmälle 45 minuutissa ja hitaimmat tekivät 2,5 tuntia 60 lehmälle. Tämä ero tekee vuosityöajassa kolmen kuukauden työmäärän, jos työ teetetään vieraalla. Hyvä seosrehukeskus maksaa itsensä takaisin ajansäästönä ja pienempänä hukkana komponenteissa.

Seosvaunun terien vaihto tai irronneiden takaisin kiinnitys ovat tärkeitä töitä. Tylsillä terillä rouhittu seos ei maistu lehmille yhtä hyvin kuin hyvillä terillä leikattu hyvä seos. Terien leikkaavuuden paraneminen lisää syöntiä ja lehmien maitomääränä nousee. Lehmät maksavat yleensä terien vaihdon noin kolmessa viikossa.

Sheikkaa seos varmistaaksesi laadun

Saavatko lehmät joka osassa pöytää samanlaista seosta? Valikoivatko lehmät seoksen parhaat osat ensin? Onko saman osaston lehmien lanta samankaltaista vai onko jokin lehmä saanut vain pöydän jämät? Tarkista nämä asiat yhdessä maitotila-asiantuntijasi kanssa sheikkaamalla seos.

Vaikka ruokintapöytätilaa olisi reilusti, mutta seoksen parhaat palat ovat toisessa päässä, kaikilla lehmillä ei ole samoja mahdollisuuksia tuottaa maitoa. Navettahavainnot ovat tärkeitä taloudenhallinnassa. Samalla voi havainnoida, onko seosta riittävästi tarjolla ja onko se lehmien ulottuvilla. Välillä lehmät ovat puhdistaneet pöydän niin hyvin, ettei isäntäväelle jää puhdistettavaa. Lehmän käyttö pöydän täyspuhdistajana on kallista ja maitomäärää rajoittavaa.

Tee tilaa ruokintaan hyvälle säilörehulle ja viljalle

Lehmä ei voi syödä rajattomasti kuiva-ainetta. Jos seos on täytetty kaikella mahdollisella varmuuden vuoksi, hyvä säilörehu ei saa mahdollisuutta näyttää voimaansa. Hanki siis vain tarpeen mukaisia komponentteja, älä varmuuden vuoksi kaikkea, mitä on tarjolla.

Tiloilla, joilla tehdään säännöllisesti päivälaskelmia ruokinnan onnistumisen seuraamiseksi, ruokinnan tarkastelu on säännöllisesti tuottanut useiden tuhansien säästöt rehukustannusten hallinnassa. Päivälaskelmilla todennettuja ruokinnanohjauksen säästöjä kertyy suurimmilla tiloilla jopa yli 55 000 € ja pienemmillä tiloillakin 8 500 €. Kaikilla esimerkkitiloilla keskituotos oli yli 10 tonnia ja tuotantokustannukset peltopuolella hallinnassa.

Ruokinnantalous pysyy hallussa, kun tuotetaan pellolta sitä rehua, mitä karja navetassa odottaa!

Sari Jussila
ProAgrian valtakunnallinen Huippuosaaja, lypsykarjan ruokinta ja talous

Seosrehuruokinnan tasaisuus pöydän eri osissa on syytä tarkistaa, jotta kaikki ruokittavat saavat sitä, mitä pitääkin.

Kuva: Sari Jussila

Eläinliikenteen jumittamiselta vältytään, kun tila ennakoi tulevat ruokinnan muutokset ja ottaa rehuerän vaihtuessa säilörehu- ja viljanäytteet. Analyysitulosten pohjalta ruokintasuunnittelija voi tehdä ruokinnan päivitykset etänä tietokoneelle.

Kuva: Sonja Kuronen

Eläinliikenne sujuvaksi robotille

Toisilla tiloilla lehmät kulkevat hyvin robotille ja toisilla eläinliikenne takkuaa. Salaista eläinliikenteen ohjekirjaa ei ole, vinkit ovat varsin yksinkertaiset.

Lehmien onnistunut eläinliikenne navetassa tuo eurojen lisäksi hyvinvointia ja vapaa-aikaa. Takkuava eläinten liikkuminen aiheuttaa lehmien ohjaamistarvetta robotille ja se sotkee lehmien keskinäistä lypsyllemeno-hierarkiaa. Pahimmillaan viivelehmien vienti robotille lisää viivelehmiä. Lisääntyneen työajan lisäksi solut voivat nousta, ja pahimmillaan lehmät oppivat että, ne haetaan aina lypsylle. Haettavia lehmiä saa olla maksimissaan 5 % karjasta, ja näilläkin lehmillä tulisi aina olla syy hakemiseen. Hyväksytty syy voi olla esimerkiksi sairaus, kiputila tai kiima.

Lehmä kulkee valoa kohti

Navetassa on oltava riittävästi valoa: noin 180 - 200 luksia robotin päällä ja päivisin 150 - 180 luksia eläintilassa. Hämärää yöaikaa tulee olla 6 h. Kun lukseja on alle 80, lehmällä on yö. Robotilla tulee aina olla kunnon valaistus. Öisin valoa on oltava myös ruokintapöydän päällä, sillä lehmät kulkevat valoa kohti. Öinen valaistus lypsylle ja syömään pitää liikennettä yllä.

RRRR= Riittävästi Raikasta Rehua Ruokintapöydällä

Pelkkä valo ruokintapöydällä ei kuitenkaan riitä, jos pöytä on tyhjä. Pidä siis ruokintapöydällä aina maittavaa, hyvää rehua, niin eläinliikenne toimii paremmin. Yli tunnin tyhjänä ollut ruokintapöytä tai huono rehu pöydällä hidastavat robotille menoa. Hyvä rehu on viileää ja tuoksuu hyvältä. Säilörehu pysyy paremmin hyvänä, kun ilmanvaihto toimii. Mikäli ammoniakin tuoksu tarttuu rehuun, lehmät eivät sitä syö mielellään. Huono ilmanvaihto vaikuttaa oleellisesti eläinliikenteeseen.

Ruokinnan seurannalla onnistut

Mikäli tilalla on käytössä automaattiset ruokintataulukot, muuttuneet rehuannokset kannattaa tarkistaa raporteista. Ruokinnan asiantuntijan kanssa kannattaa käydä kuukausittain läpi toteutuneet laktaatiokäyrät ja toteutuneet kulutetut rehumäärät. Tällöin löytyvät ne lehmät, jotka tietyssä vaiheessa tuotoskautta vähentävät maitomäärää ja lopettavat lypsyllä kulkemisen. Ongelma voidaan korjata ruokinnan päivityksellä. Koelypsyn jälkeen ProAgrian Koelypsyraportista löytyvät lehmien yksilölliset rasvavalkuais-suhdeluvut. Lyhyesti kuvattuna luvun tulisi olla 1,1 – 1,4. Mikäli luku on alle 1,1, on ruokinta usein liian voimakasta. Luvun ollessa yli 1,4 ruokinta on liian laihaa. Kannattaa seurata miten matalan rasvaprosentin lehmät kulkevat lypsyllä. Usein ne kulkevat heikommin lypsyllä ja niiden soluluku on isompi. Rasvaprosentti laskee liian voimakkaan ruokinnan vuoksi. Lehmät ovat usein myös likaisempia, koska sonta on löysää.

Eläinliikenteen jumittamiselta vältytään, kun tila ennakoi tulevan ruokinnan muutokset. Rehuerä vaihtuessa otetaan säilörehusta ja viljasta analyysinäytteet ja lähetetään ne analysoitavaksi. Samalla kannattaa laittaa viestiä ruokintasuunnittelijalle, jolloin hän voi tehdä ruokinnan päivitykset etänä tietokoneelle.

Asetuksien tarkistus

Kun lypsyllä käyvien tuotos tai määrä vaihtelevat, kannattaa tarkistaa lypsylupa-asetukset. Mikäli lypsylupa-asetukset ovat pielessä, on yleensä enemmän viivelehmiä eli enemmän työtä. Tällöin väärät lehmät päätyvät lypsylle. Lypsylupien tilanteesta saa vinkkiä, kun katsoo keskiverron maitomäärän lypsyä kohti. Sen tulisi olla noin 11-13 kg/lypsy. Mikäli maitomäärä on alle 10 kg/lypsy, olisi hyvä päivittää asiantuntijan kanssa lypsylupa-asetukset.

Sonja Kuronen
Maidontuotannon asiantuntija

Välitä viljelijästä -projekti auttaa maatalousyrittäjää

Kun maatalousyrittäjän henkiset voimavarat ehtyvät tai taloudelliset huolet kasaantuvat, apua on saatava nopeasti. Mela käynnisti hallituksen miljoonan euron lisämäärärahan turvin Välitä viljelijästä -projektin, jonka tavoitteena on auttaa vaikeuksissa olevia maatalousyrittäjiä ja ohjata heitä asiantuntija-avun piiriin.

Melan apu kohdentuu sekä välittömästi maatalousyrittäjien jaksamiseen vaikuttaviin tukitoimiin että pitkävaikutteiseen ennaltaehkäisevään hyvinvointityöhön. Viljelijää auttavat Melan neljä alueellista projektityöntekijää yhdessä eri puolilla Suomea käynnissä olevien maaseudun hyvinvointihankkeiden asiantuntijoiden kanssa. Kaikkien näiden henkilöiden yhteystiedot sekä lisätietoa projektista löytyy Melan nettisivuilta (www.mela.fi) Välitä viljelijästä -teeman alta.

Vaikeuksissa oleva maatalousyrittäjä voi hakea Melalta tänä vuonna myös ostopalvelusitoumusta, jolla voi ostaa esimerkiksi terapiaa uupumuksen hoitoon tai asiantuntija-apua taloudellisiin tai juridisiin haasteisiin. Mela myöntää sitoumuksen projekti- tai hanketyöntekijän suosituksesta. Tammikuun loppuun mennessä näitä sitoumuksia on myönnetty jo yli 60 maatalousyrittäjälle.

Viljelijä - ota rohkeasti yhteyttä!

Jos tunnet itsesi uupuneeksi tai masentuneeksi, olet kohdannut tai kokenut jonkinlaisen elämänkriisin, sinulla on maatilaasi liittyviä laskuja rästissä tai tarvitset apua näistä syistä johtuvissa juridisissa asioissa, ota yhteyttä alueesi hanke- tai projektityöntekijään. Hän tulee tapaamaan sinua, kuuntelee huoliasi ja auttaa etsimään apua ongelmiesi ratkaisemiseksi.

Ongelmien kanssa ei kannata jäädä yksin, vaan ottaa rohkeasti yhteyttä Välitä viljelijästä -projektin vetäjään. Yrittäjä voi luottaa siihen, että kaikki yhteydenotot, keskustelut ja tapaamiset ovat ehdottoman luottamuksellisia. Hanke- tai projektityöntekijän tapaaminen ei myöskään maksa mitään.

Tapaamisen yhteydessä selvitetään mahdollisuutesi hyödyntää ostopalvelusitoumuksen kautta saatavaa asiantuntija-apua. Hanke- tai projektityöntekijä avustaa hakemuksen täyttämisessä. Sitoumus on henkilökohtainen, joten tilan jokaisella maatalousyrittäjällä on tietyin edellytyksien mahdollisuus saada oma sitoumus. Palveluntuottajan, jolta palvelun sitoumusta vastaan ostat, voit valita itse. Hanke- tai projektityöntekijältä saat tarvittaessa vinkkejä hyvistä auttajista.

Tehdään yhdessä ennaltaehkäisevää työhyvinvointityötä

Välitä viljelijästä -projektissa edistämme kuluvan vuoden aikana myös ennaltaehkäisevää työhyvinvointityötä. Tärkeää on saada kaikki voimavarat ja verkostot yhdessä maatalousyrittäjän tueksi. Siksi kehitämme varhaisen välittämisen mallia, etsimme uusia toimintamalleja uupumuksen tunnistamiseksi ja yhdessä verkostojen kanssa tuotamme ennaltaehkäisevään työhön liittyviä asiasisältöjä ja materiaaleja.

Meistä jokainen voi tehdä ennaltaehkäisevää työhyvinvointityötä. Kun kohtaat uupuneen maatalousyrittäjän, ota rohkeasti puheeksi jaksamiseen liittyvät asiat. Anna hänen huomata, että välität hänestä aidosti. Voit kertoa hänelle Välitä viljelijästä -projektista ja siitä, miten hän pääsee avun piiriin. Näin rakennamme yhdessä tästä vuodesta välittämisen vuoden.

Pirjo Ristola
Mela

Kuva: Ritva-Liisa Nisula

Maatalousyhtymä Kivijakolan uuden navetan avajaispäivä oli kaunis ja aurinkoinen. Navetta kylpi auringonvalossa. Jari ja Harri Kivijakola eivät jääneen vahingon jälkeen tuleen makaamaan. Vain vuosi tulipalosta yli 700 kävijää sai osallistua uuden navetan avajaisiin.

Kuva: Juha Nivala

Tuhkasta uusi navetta

Runsas vuosi sitten loppiaisena naapuri ryntää tupaan. Navetta palaa! Naapuri kertoo tehneensä palohälytyksen. Sieviläisen Maatalousyhtymä Kivijakolan kaksosveljeksistä Jari pukee pienimmälle lapselleen ja itselleen nopeasti vaatteet päälle ja juoksee pakkaseen 200 metrin päässä olevalle navetalle. Tavoitteena on pelastaa mitä pelastettavissa on. Pelastajat kuitenkin ymmärtävät nopeasti, että mitään ei ole tehtävissä. Nopeasti paikalle saapunut palokunta toteaa, että navetta on täynnä savua. Kaikki 100 eläintä menehtyvät palavan navetan mukana.

Kaksosveljeksistä Harri muistelee loppiaisiltana korkealle taivaalle nousseita liekkejä ja sanoo, että ei voinut muuta kuin ihmetellä. – En voinut millään uskoa että näin käy, sanoo **Harri Kivijakola**. Jari puolestaan kertoo, että olo oli paloiltana ja seuraavana yönä kauhistunut, ei nukuttanut. Mielessä oli lähinnä, olivatko meidän vakuutukset kunnossa, hän toteaa.

– Aluksi olimme aivan shokissa. Oli vaikea jäsentää tapahtunutta ja tehdä oikeita asioita, sanoo **Jari Kivijakola**. Sovimme kuitenkin jo tulipaloiltana, palokunnan vielä sammuttaessa palopesäkkeitä, että aamulla klo 9 alamme purkaa tapahtunutta ja ottaa askelmerkkejä tulevaan. Ensimmäisen päivän aikana yhdessä ProAgrian asiantuntijoiden kanssa pidimme yhteyksiä vakuutusyhtiöön, poliisiin sekä palo- ja ympäristöviranomaisiin. Kävimme neuvottelun pankin kanssa lainojen maksuohjelmasta ja arvioimme seuraavien kuukausien maksuvalmiustilanteen. Sovimme kuka hoitaa eläinrekisterimerkinnät, selvittelimme millä tavalla raivaustoimenpiteitä aletaan tehdä ja aloimme listata palossa tuhoutunutta irtaimistoa, muistelee Jari vuoden takaisia hetkiä.

Päätös uudesta navetasta

Tilalla haettiin vastauksia asia kerrallaan vastaan tulleisiin kysymyksiin. – Asiat selkiytyivät lopulta aika nopeasti ja jo vuorokausi tulipalon jälkeen teimme periaatepäätöksen siitä, että uusi navetta rakennetaan, kertoo Jari. Tilannetta helpotti vakuutusyhtiön ilmoitus, että se korvaa vahingon. Tästä eteenpäin suunnitelmat alkoivat tarkentua, aluksi raivauksen osalta ja myöhemmin koko rakennusprosessin osalta. Kivijakolat kertovat, että rakennusvaihe oli heille helpompi kuin keskivertorakentajalle. Olimme mukana tiiviisti navetan suunnittelussa, mutta rakennusteknisiin töihin ja urakkakilpailuihin meidän ei tarvinnut osallistua, Kivijakolat toteavat.

Into jäi jäljelle

Vain vuosi tulipalosta, 24.1.2017 vietettiin uuden navetan avajaisia. Uusi navetta nousi tuhoutuneen navetan paikalle. Eläinmäärä vastaa palanutta ja navettaan tulee yksi lypsyrobotti. Kivijakoloiden tavoitteena on, että tuotantoa voitaisiin laajentaa toisellakin robotilla.

Avajaispäivä oli kaunis aurinkoinen talvipäivä. Navetta kylpi auringonvalossa. Harri kertoo, että aika tulipalosta uuden navetan avajaisiin on mennyt hyvin. Nyt näyttää positiiviselta ja tällä hetkellä on kova into päästä tuottamaan maitoa uusissa tiloissa. Jari huomauttaa, että tekemistä on vielä paljon jäljellä. – Meillä ei ole siirtää ainuttakaan eläintä vanhasta navetasta uuteen. Meillä on edessä vielä erittäin iso haaste tuotannon ylösajamisessa. Tuotannon onnistunut ylösajo on haasteellisempi asia kuin navetan tekninen rakentaminen, Jari toteaa.

Harri Kivijakola miettii viimeisen vuoden tapahtumia. Hän sanoo, että vaikeakin tilanne kannattaa ottaa rauhassa. Tapauskohtaisesti pitää vain katsoa jatkoa ja sitä, miten missäkin tilanteessa pitää toimia. Ei kannata lannistua, hän sanoo.

Juha Nivala
Talousjohtamisen erityisasiantuntija

FARMARI

SEINÄJOKI 14.-17.6.2017

Pääsyliput ennakoon
www.lipputoimisto.fi

LIPPUTOIMISTO

www.farmari.net

Asiaa ja elämyksiä

- aito ja oikea maatalousnäyttely: koneita, eläimiä, palveluja
- ammattilaisten kohtaamispaikka, paljon uutta tutustuttavaa
- suomalaisen maatalouden ja maaseudun näyteikkuna
- hyvällä paikalla Seinäjoen keskustassa.

AVOINNA KESKIVIIKKONA JA TORSTAINA 10–18, PERJANTAINA 10–19, LAUANTAINA 10–17

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Suomi Finland 100

VILOLIX™ -NUOLUKIVET

TERVE PÖTSI – TEHOKAS TUOTANTO

Ainutlaatuiset Vilolix-nuolukivet täydentävät nautojen energian, vitamiinien sekä kivennäis- ja hivenaineiden saantia. Herkulliset nuolukivet lisäävät syljen tuotantoa ja pötsimikrobien aktiivisuutta. Tehokas pötsintoiminta lisää rehun syöntiä ja sen hyväksikäyttöä.

Kampanjaetu 1.1. - 31.5.2017:
Osta 10 kpl 22,5 kg tai 3 kpl 80 kg kiveä, saat kaupan päälle vitamiinituotteita

Lisäetu: Osta koko lava Vilolix™- tai Nuolux-nuolukiviä, saat laadukkaan hylsysarjan

VILOLIX NAUTA | VILOLIX MAGNESIUM | VILOLIX UMPI | VILOLIX NATUR

VILOLIX LAMMAS | NUOLUX | NUOLUX TUNNUTUS | NUOLUX LAMMAS

www.vilomix.fi/edustajat

Vilomix Finland Oy
Yrittäjäntie 1,
21530 Paimio
puh. 010 402 7700
www.vilomix.fi

Vilomix
Cultivating Value

Paranna karjasi geneettistä vastustuskykyä Immunity+ sonneilla

Semexin Immunity+ -sonnien avulla
saat karjaasi terveempiä ja kestävämpiä lehmiä!

Semex on yli 20 vuoden ajan panostanut voimakkaasti lehmien perinnöllisen vastustuskyvyn jalostamiseen. Tarjoamme käyttöönne sonneja, jotka periyttävät hyvää virusten ja bakteerien vastustuskykyä tyttärilleen. Tulossa on myös genomitesti immuunivasteen mittaamiselle, jolloin hyvää vastustuskykyä voidaan jalostaa sekä isä- että emävalinnan kautta.

Immuunivasteen periytyvyys on n. 30 % eli yhtä hyvä kuin useimpien rakenne- ja tuotosominaisuuksien periytyvyys.

Immunity+™
Disease Resistant Genetics

SEMEX®
Genetics for Life®

Semex Finland Oy
Viikatetie 3, 91900 Liminka
puh. 040 550 7643 | sari.alhainen@semex.fi
www.semex.fi, www.facebook.com/semexfinland

Viskurin yhtiöittämisryhmä pohti:

Verotuksellisesti yhtiöittäminen sopii vain erittäin kannattaville tiloille

Viskurin yhtiöittämisryhmä kokoontui Kaustisella tammikuussa. Kehittämisryhmässä on mukana seitsemän tilaa. Osalla tiloista suunnitellaan oman tilan yhtiöittämistä ja osalla halutaan tietoa yhteisnavetan tai -yrityksen perustamisesta. Alkuesittelyissä ryhmäläiset kertoivat omista yhtiöittämiseen liittyvistä tavoitteistaan. Ryhmäläiset tutustuivat myös eri lähteistä saatavissa oleviin osakeyhtiöiden julkisiin talous- ja tunnuslukuihin.

Tilakohtaisia hyötyjä ja haittoja

Yhtiöittämiseen liittyviä hyötyjä ja haittoja pohdittiin laajasti. Ryhmäläiset totesivat, että on tärkeää hahmottaa yhtiöittämisen vaikutukset omaan tilaan. Yhtä ainoaa kaikille sopivaa oikeaa ratkaisua ei ole. Liikkeelle on hyvä lähteä tulevaisuuden visioinnista. Kun tiedetään mitä tulevaisuudessa on tulossa, pystytään paremmin huomioimaan eri yhtiömuotojen antamat mahdollisuudet tuotannon, toiminnan ja talouden suunnitteluun.

Pelisäännöt selväksi

Visioinnin jälkeen käydään läpi pelisäännöt, joilla tilaa kehitetään. Osakeyhtiössä pelisäännöt ovat tarkemmat, koska niistä määrää osakeyhtiölaki. Mielenkiintoa herätti yhtiöittämisen mahdollisuus osakeyhtiön omistuspohjan laajentamiseen etsittäessä uusia rahoituskanavia. Samalla vaikutetaan riskien hallintaa, sillä yhtiömuotoisessa yrittämisessä voidaan suojata omaa yksityisomaisuutta, jos sitä ei tarvita rahoituksen vakuutena.

Myös verotus kiinnosti

Yhtiöllä on tällä hetkellä 20 %:n veroaste. Tämä kuulostaa hyvältä silloin kun tehdään kovaa tulosta, eikä sitä tarvitse käyttää yksityistalouteen. Ryhmäläiset miettivät todellista veroastetta tapauksessa, jossa koko tulos tarvitaan ulos yhtiöstä. Silloin yhtiön veroasteeseen pitää lisätä mahdollisten osinkojen verot sen mukaan, saadaanko osinkoja pääomatulona vai ansiotulona. Ryhmässä päädyttiin siihen, että omavaraisuuden kasvattaminen on tärkeää riippumatta maatalousyrityksen yritysmuodosta. Viskuri-ryhmissä käytetään apulaskureita, joilla voidaan tarkemmin arvioida yhtiöittämisen vaikutuksia. Tärkeintä yhtiöittämisessä on riittävän omanpääoman muodostaminen jo alkuvaiheessa.

Johtopäätökset

Yhtiöittämisryhmässä päädyttiin siihen, että yhtiöittämistä kannattaa selvittää ainakin näissä tapauksissa:

- hyvin kannattavilla ja vakavaraisilla tiloilla, joille yhtiöittäminen tuo verotuksellisia hyötyjä
- hyvin kannattavilla ja velkaisilla tiloilla on mahdollista saada parempi lainanhoitokyky, jos omaa pääomaa muodostuu yhtiöittämisessä riittävästi
- sivutoimisilla viljelijöillä, joilla korkeat ansiotulot antavat mahdollisuuden jättää maatilan tulos omaksi pääomaksi
- yrittäjien ansiotulot ovat yli 70 000 € / tulonsaaja ja nettovarallisuutta on erittäin vähän maatilojen yhteisyrittämiseen, jolloin riskiä voidaan hajauttaa ja tuloksella kartuttaa omaa pääomaa.

Yhtiöittämisestä kiinnostunut, ota yhteyttä!
Erkki Laide p. 0400 137 169

Yhtiöittäminen vaatii monen muunkin asian selvittämistä. Viskurihanke tarjoaa maatiloille ja maaseutuyrityksille mahdollisuuden selvittää yhdessä kannattaako oman tilan yhtiöittäminen.

Erkki Laide

Yhteistyön kirjo näkyy Viskurin kehittämisryhmissä

Viskurin kehittämisryhmissä tietoa kerätään ja jalostetaan päätösten tueksi. Kehittämisryhmä voidaan perustaa, kun 3-5 yritystä löytävät saman teeman ympärille. Viskuri-ryhmiä perustetaan Kaustisen ja Kokkolan seutukunnissa sekä Sievissä ja Reisjärvellä. Viskuri-ryhmät sopivat maatiloille sekä elintarvike-, metalli-, koneyhteistyö-, ympäristöteknologia- tai naisyrittäjyydestä kiinnostuneille maaseutuyrityksille sekä työosuuskunta-, pelto-osuuskunta- tai myyntiyhteistyöstä kiinnostuneille.

Kehittämisryhmistä kiinnostunut, ota yhteyttä!
Liisa Koskela p. 050 512 0615

◆ Kevättalvella Viskurissa aloittaa toinen **kasviryhmä**, jonka kiinnostus kohdistuu kvinoan, tattarin ja erikoiskauran (suurimo) ympärille. Samalla mietitään yhteismyyntiä esim. osuuskuntana. Kasviryhmään mahtuu vielä mukaan.

◆ **Bioenergia-ryhmässä** pohditaan energiaosuuskunnan perustamista, osakkaiden hallinnassa olevien peltojen ja tiestön pientareiden hoitoa tai hajautettua kaasuntuotantoa ja liikenne-energiaa. Kiinnostuneet, ottakaa yhteyttä.

◆ Maatilojen toiminnan laajentuessa volyymit ja riskit ovat kasvaneet. Yhtiöittämisestä voidaan saada merkittävää hyötyä esim. talouden hallintaan ja yhteisyrittämiseen. Oy ei automaattisesti sovi kaikille, joten ennen yhtiöittämistä on haettava riittävästi tietoa päätöksen tueksi ja ennakkopäätös esim. verottajalta. Viskurissa on alkamassa uusia **yhtiöittämis- ja yhteisnavettaryhmiä**, joihin kiinnostuneet ovat tervetulleita.

◆ Maatilamatkailu ei ole majoitusta ja ruokailua, vaan elämyksiä, lifestyleä ja erilaisia aktiviteettejä mm. luonnon ja harrastusten puolelta. Viskurin **matkailun kehittämisryhmään** etsitään aiheesta kiinnostuneita maatilamatkailutiloja.

Liisa Koskela

Verotilinpäätös 2016

Verotuksen tarkistamisella on merkitystä! Kannattaa tarkastaa esitäytetty veroilmoitus ja lisätä siihen uupuvat vähennykset ja tulot sekä toimittaa esitäytetty veroilmoitus korjattuna verottajalle.

Maatalousyhtymien tulee tarkistaa erityisellä huolella keväällä esitäytetyt veroilmoitukset ja syksyllä veropäätökset. Eniten virheitä yhtymien veropäätöksissä on korkojen vähentämättä jättämisessä ja nettovarallisuuden laskennassa, molemmilla on merkitystä verotuksen määrään. Vastuu virheiden korjauksista on yrittäjillä, ei verottajalla.

Vaikka verosuunnittelu vaatii henkilökohtaiseen tulonlähteeseen liittyvien vähennysten ja lisätulojen selvityksiä, mm. kotitalousvähennykset, matkakulut, luovutusvoitot ja pääomatulot vuokrahuoneistoista, ei niitä liitetä 2-lomakkeen mukaan, koska paperilomakkeet lähetetään skannauspalveluun. Nämä selvitysliitteet annetaan vasta esitäytetyn veroilmoituksen mukana.

Verotuksen suunnitelmallisuus

Vuoden 2016 verotukseen voi vaikuttaa enää pääomatulo-osuuden määrityksellä joko 0 %, 10 % tai 20 %:ksi, käyttöomaisuuden poistomäärillä ja tulontasausvarauksen käytöllä.

Käytettävissä on myös laskennallisia ja arvionvaraisia vähennyksiä, kuten työhuone- ja moottorisahavähennys, mutta niiden vaikutus on pieni. Merkittävin vähennyksistä on matkakuluvähennys, mikä vaatii ajopäiväkirjan ylläpitoa. Nyrkkisääntönä voi sanoa, että se kannattaa.

Verotuksen päätavoite on vuosittain tasaisesti kasvava verotettava kokonaistulo. Veropelko voi johtaa siihen, että ei haluta työstä kunnon palkkaa, koska verotettavaa tuloa ei ole haluta nostaa. Tämä ajattelu alentaa maatalousyrittäjän tuntipalkkaa laajentavilla tiloilla, kun työ lisääntyy, mutta tulos ei.

Poistojen määrittäminen

Pitkällä tähtäimellä ei ole taloudellisesti järkevää tehdä koneista ja rakennuksista etupainotteisia poistoja, vaan poistoprosentti pitää suhteuttaa investoidun koneen tai rakennuksen suunnitelmanmukaiseen käyttöaikaan. Tällöin poistoja riittää siksi aikaa kuin investointi tuottaa tuloja, eikä synnytetä maksuvalmiusongelmaa. Lisäksi verottaja osallistuu hankinnan kuoletukseen isommalla prosenttiosuudella kuin täysiä poistoja käytettäessä.

Perussäännön mukaan poistot eivät ylitä lyhennysten määrää. Nyrkkisääntö rakennuksille sopivasta poistoprosentista on 7 % ja koneille 15 %. Nämä poistotasot vastaavat 14,5 ja 6,5 vuoden käyttöaikoja. Investointeihin otettujen lainojen lyhennykset on syytä pitää samassa tahdissa poistoaikojen kanssa, jottei jouduta poistot ylittävien lyhennysten osalta maksamaan verojakin.

Koneisiin ei kannata ottaa annuiteetti- tai tasaerälainaa, vaan tasalyhennyslaina, koska poistot on helpompi tasoittaa tasalyhennyslainalle. Tasalyhennyslainassa korkomenokin on alhaisempi.

Tulontasausvaraus

Tulontasausvarausta tulisi käyttää vain verotettavan tuloksen vuotuisten vaihteluiden tasaamiseen. Varauksen käyttäminen investointeihin synnyttää piilevää verovelkaa, joka tulee myöhemmin maksettavaksi. Jos tasausvarausta käytetään investointeihin, on puolet varauksen määrästä laittava talteen, jotta varaukseen liittyvä piilevä verovelka pystytään hoitamaan.

Epäedullisimmin tulontasausvarausta käytetään silloin, kun se käytetään koneisiin tai rakennuksiin, jotka hankitaan velkarahalla. Kun 10 000 € kone on hankittu velaksi ja se poistetaan varauksella nollille, joudutaan lyhennykset hoitamaan täysin verotettavalla tulolla. Kun ei ole poistoja, ei ole verottomia tulojakaan, joilla lyhentää velkaa ilman maksuvalmiusongelmaa. Lyhentääkseen eurolla velkaa, on eurosta pitänyt maksaa jo vero, eli 10 000 € lyhennys syö tilan tuloksesta pahimmillaan 20 000 € marginaaliverosta riippuen. Ei olekaan ihme, jos tila joutuu maksuvalmiusongelmiin!

Jos investoinnin pystyy tekemään täysin omalla rahalla, ei piilevää verovelkaa synny. Silti vain kannattava tila voi ajatella käyttävänsä tasausvarausta näin, mutta silloinkin mieluiten pienten poistoprosenttien kohteisiin.

Paras tulontasausvaraustapa

Maidon hinnan ollessa alhaalla, kannattaa vuonna 2016 tulouttaa hyvän maidon hinnan aikana kertyneitä tasausvarauksia suoraan tuloksi, jos tulostaso aleni vuodesta 2015. Tällöin saadaan siirrettyä verotusta korkeammasta veroasteesta matalampaan (esim. yli 40 %:sta jopa alle 30 % tasolle).

Tasausvarauksia lienee tehty sen takia, ettei siltä tulon osalta ole haluttu maksaa korkeaa veroa. Alhaisen maidon hinnan aikana on järkevää maksaa vero aikaisempien vuosien siirretystä tulosta. Jos varauksen jättää tulouttamatta, tilalla ei välttämättä ole mahdollisuutta leikata tulosta, kun maidon hinta seuraavan kerran nousee. Tilan verotettavaa tuloa ei myöskään kannata laskea niin alas kuin maidon hinnan alenama antaisi varaa, vaan purkaa kertyneitä tasausvarauksia tuloksi, ja jopa alentaa poistoja, jotta voi kerryttää nettovarallisuutta seuraavaa maidon hinnan nousukautta varten. Hyvällä nettovarallisuudella tuloksen nousun verotus saadaan hoidettua kevyellä alle 30 % verotasolla.

Varauksen purkaminen suoraan tuloksi on edullista silloinkin, kun on suuria yksittäisiä suoria rahamenoja ojituksessa, teiden, koneiden tai rakennusten kunnossapitokuluissa. Tuloutuksen avulla kuluja voidaan jaksottaa verotuksessa useammalle vuodelle eli menon tuottovaikutusajalle.

Varausta voi käyttää verotettavan tuloksen tasaamiseen myös katovuoden aiheuttamien myyntitulojen notkahduksen takia, mutta varauksia on täytynyt sitä ennen tehdä. Samoin jos rehujen hankintamenot nousevat nopeammin kuin myyntitulot kotieläintaloudessa, kustannusten nousun vaikutusta voidaan tasata tasausvarausta tulouttamalla.

Maatilan kannattaa pitää tasausvarauksia sisässä kolmelle (3) vuodelle jaksotettuna n. 10 % liikevaihdosta. Varauksia tehdessä tulosta ei kannata alentaa, vaan kannattaa alentaa poistoja niin, että tulos säilyy normaalitasolla. Eli 200 000 € liikevaihdolla oleva tila tekee kolmena peräkkäisenä normaalivuonna 6 500 € varauksen, joita se neljännestä vuodesta eteenpäin vain ylläpitää, voidakseen käyttää niitä huonon vuoden tulon tasaukseen. Lisäksi tulostason ylläpitämiseksi kannattaa vastaavasti alentaa

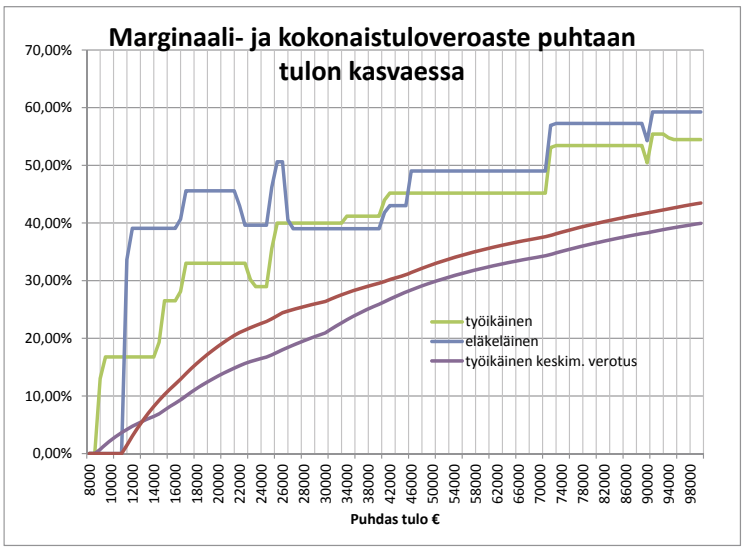

Kuvaaja: Juha Hämäläinen

Verotusasteen ja marginaaliverotuksen vaihtelu eri tulotasoilla työikäisillä ja eläkeläisillä. Verotus on kohtuullinen (alle 30 %) 50 000 euron ansiotulotasolle asti.

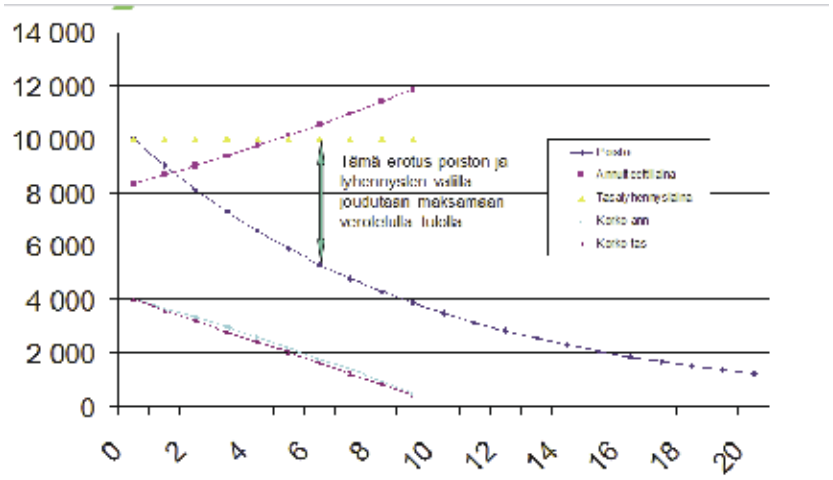

Poistojen tulisi vastata lyhennysten määrää, ettei tulisi maksuvalmiusongelmaa verojen takia. Esim. rakennusinvestointi 100 000 €, laina-aika 10 vuotta, lyhennät 10 000 €/v, poisto 10 %.

Kuva: Pixhill

poistoja, joka nostaa seuraavan vuoden pääomatulo-osuutta.

Pääomatulo-osuus

Pääomatulo-osuus lasketaan nettovarallisuuden perusteella ja siksi on tärkeää, että kaikki siihen vaikuttavat tekijät on ilmoitettu oikein 2-lomakkeella. Yleisin puute on se, että maatalousmaan arvoa ei ilmoiteta ollenkaan. Tämä arvo löytyy verovuoden 2015 verotuspäätöksestä. Maatalousyhtymillä vastaava tieto löytyy joko yhtymän omasta veropäätöksestä tai osakkaiden veropäätöksistä.

Nyrkkisääntönä kannattaa valita pääomatulo-osuudeksi se tuottoolettama (0, 10 tai 20 % nettovarallisuudesta), jolla ansiotulo-osuus muodostuu lähimmäksi 16 700 € henkilöä kohti.

Arvionvaraiset vähennykset

Selvityksiin perustuvia vähennyksiä on useita, joista merkittävin on oman auton käyttökulut. Yksityistalouden varoihin kuuluvan auton kustannukset saa vähentää samoin perustein kuin sen käyttö korvattaisiin palkansaajalle. Edellytyksenä on, että matkoista on pidetty ajopäiväkirjaa. Ajopäiväkirjasta selviää matka-aika, matkareitti, matkan pituus ja ajon tarkoitus. Korvaus on 0,43 €/km. Peräkärryn vedosta saa seitsemän (7) sentin ja kyydissä olevasta lisähenkilöstä kolmen (3) sentin korotuksen kilometriltä.

Jotta kuolinpesän ja maatalousyhtymän osakkaat saisivat vastaavan korvauksen (0,43 €/km), on kuolinpesän ja yhtymän täytynyt maksaa korvaukset osakkaille heidän esittämänsä laskun perusteella verovuoden loppuun mennessä. Korvaukset ovat osakkaalle verovapaita ja ne vähennetään maatalouden palkkausmenoina. Jos matkakuluja ei ole korvattu, vähennetään maatalouteen kohdistuvina menoina matkakuluja vain 0,24 €/km. Kuolinpesän lesken matkakulut vähennetään normaalisti maatalouden menoina.

Jos matkan kohde ei ole tilapäinen, vaan esimerkiksi hiehoille vuokrattu navetta, jossa käydään päivittäin, matkakulut vähennetään esitäytetyllä veroilmoituksella työmatkakuluna. Vähennysoikeus on silloin 0,24 €/km. Työmatkavähennyksessä on 600 € omavastuuosuus.

Luontoisetujen arvo perustuu todellisiin menoihin tai arvioon, jona voidaan käyttää vahvistettua ateriaedun verotusarvoa (6,3 €/ateria). Annettujen etujen määrästä ja saajista tulee olla selvitys.

Maatalouden tulohankintaan liittyvien, tavanomaisten toiminta-alueen ulkopuolelle tehtyjen, tilapäisten matkojen ns. ylimääräiset elantokustannukset voidaan vähentää yrittäjäpäivärahana. Vähennyksen määrä on yli 6 tuntia kestäneen matkan osalta 19 € ja yli 10 tunnin matkalta 40 € vuorokautta kohti. Matkan keston ylittäessä viimeisen täyden matkavuorokauden 2 tunnilla vähennys on 19 € ja ylityksen ollessa vähintään 6 tuntia, vähennys on 40 €.

Maksetut matkaliput ja majoitusmenot ovat maatalousverotuksen normaaleja vähennyskelpoisia menoja. Ulkomaan opintomatkojen vähentämisoikeus riippuu matkan sisällöstä. Niistä annetaan yksityiskohtainen selvitys veroilmoituksen yhteydessä. Opintomatkaksi hyväksytty matka oikeuttaa myös ulkomaan päivärahan vähentämiseen. Sen suuruus vaihtelee maan mukaan.

Työhuonevähennyksenä voidaan käyttää muun selvityksen puuttuessa osapäiväisesti työhuonetta käyttävien palkansaajien mukaisesti 410 € vuodessa.

Moottori- ja raivaussahan maatalouskäytöstä aiheutuneina **kuluina** voidaan vähentää enintään 85 €, eli molemmista yhteensä 170 €. Puun myyntituloverotukseen tulee tehdä vastaava tuloutus, jos saha kuuluu metsäkalustoon.

Moottorikelkan ja mönkijän käytöstä maataloudessa voidaan kuluina vähentää 14 €/h sisältäen peräkärrynkin. Tällöin käyttötuneista ja tarkoituksesta on oltava luotettava selvitys muistiinpanoissa.

Oikaisuerät ja jaettavat menot

Sähkö-, puhelin-, vesi- ja muut vastaavat menot jaetaan käytön mukaan yksityistalouteen ja eri tulolähteisiin. Verotoimistot ovat omaksuneet kaavamaisia jakotapoja, joita sovelletaan, jos verovelvollinen ei selvitä luotettavasti menojen jakautumista.

Sähkömenoista yksityistalouteen kuuluu uuden laskukaavan mukaan 8,76 €/asuin-m^2. Suositeltavaa on hankkia taloon joko takamittareita tai kokonaan oma mittari. Kaava tuo korkean sähkön oikaisuerän, esim. 180 m^2 talon oikaisuerä on 1 576,8 €/v, mikä vastaa n. 17 000 kWh vuosikulutusta, kun normaalikulutus on n. 7 500 kWh.

Puhelinmenoja jaetaan puhelinkohtaisesti (lankapuhelin yksi, matkapuhelin toinen ja laajakaistaliittymä kolmas) yksityistalouteen 500 € asti ja loput maatalouteen. Maksimituloutus yksityistalouteen on siis 250 €/puhelin.

Tietokoneiden, ruohonleikkureiden ja muiden paljon yksityistaloudessa käytettävien omaisuusosien hankintamenosta verottaja hyväksyy vain osan vähennettäväksi maatalouden menona, esimerkiksi puolet.

Lisäksi yksityistalouden, metsätalouden ja muiden tulonlähteiden töistä aiheutuvat kulut traktoriin ja muihin maatalouskoneisiin poistetaan maatalouden tulonlähteestä. Pelkän traktorin käytön tai kalustoon kuulumattomien laitteiden kanssa käytettynä korjauserä on 11 €/h. Suositeltavaa on laittaa koneiden käytön korjauseräksi vähintään 110 € metsätalouteen ja 110 € yksityistalouteen. Muista tehdä yksityistalouden käytön aiheuttama arvonlisäveron oikaisu.

Pellonraivauksen menot eivät ole vähennyskelpoisia maatalousverotuksessa ja niiden osuus maatalouden vuotuismenoista ja poistoista tulee oikaista pois maatalouden vähennyskelpoisista menoista. Jos on käyttänyt omaa traktoria pellon raivaamiseen, on siitä tehtävä yksityiskäytön korjauserä edellä mainitulla tuntihintaperusteella. Pellonraivaukseen liittyvät alvmenot ovat täysin vähennyskelpoisia.

Järjestelmälliset muistiinpanot vuoden aikana tekevät eri selvitysten teon suhteellisen vaivattomaksi. Jälkikäteen tehtynä se on paljon työläämpää. Ennen veroilmoituksen täyttöä kannattaa tiedustella omasta verotoimistosta sen soveltamat menettelyt ja esimerkiksi maataloudessa käytetyn puutavaran arvostus.

Heikki Ojala
Talousjohtamisen erityisasiantuntija

MUISTA MYÖS NÄMÄ

- Keski-Pohjanmaan verotoimiston alueella vuosimenoksi hyväksytään alle 1 000 € konemenot ja alle 2 500 € rakennusten korjausmeno.
- Koneiden, rakennusten ja salaojien alle 1 000 € menojäännösarvo voidaan poistaa kerralla.
- Ulkomaanpäivärahoja 2016: Alankomaat 65 €, Brasilia 55 €, Britannia 70 €, Irlanti 66 €, Kanada 64 €, Ranska 66 €, Ruotsi 63 €, Saksa 61 €, Tanska 68 € ja USA 67 €.
- Ulkomaanpäivärahoja 2017: Alankomaat 65 €, Brasilia 65 €, Britannia 65 €, Irlanti 66 €, Kanada 66 €, Ranska 66 €, Ruotsi 63 €, Saksa 61 €, Tanska 68 € ja USA 68 €.
- Matkakustannusten ja elantokulujen korvaukset vuonna 2017: 0,41 €/km, peräkärry + 7 stn/km ja tavarat joiden paino > 80 kg +3 stn/km, osapäiväraha 19 € ja kokopäiväraha 41 €.

Räätälöidään sinulle sopiva tilipalvelukokonaisuus.

Ota yhteyttä!

Juha Hämäläinen
tilipalveluvastaava
p. 0400 126 335

Kuva: Scan Stock Photo

WebWakka – talouden hallintaan

WebWakka-talousohjelmisto on nyt entistäkin monipuolisempi työkalu maaseutuyrittäjän talousasioiden hoitoon. Ohjelmisto toimii netissä, joten voit käyttää sitä miltä koneelta tahansa joustavasti ja turvallisesti. Tietosi ovat aina tallessa, vaikka sattuisi se harmillinen konerikko.

Joustavaa työnjakoa

WebWakalla voit hoitaa koko kirjanpitosi itse alusta loppuun tai antaa ProAgrian tilipalveluiden asiantuntijalle pääsyn kirjanpitoon, jolloin asiantuntija-apu on aina saatavilla. Voit esimerkiksi itse maksaa WebWakalla laskut pankkiin ja lähettää myyntilaskut asiakkaille, mutta ulkoistaa tilipalveluiden asiantuntijalle kirjanpidon ja tilinpäätöksen teon. Kaikki itse syöttämäsi tiedot ovat silloin jo valmiiksi ohjelmassa asiantuntijan käytettävissä. Samoin tarkempien talousanalyysien teko hoituu joustavasti aina ajan tasalla olevien tietojen ansiosta.

Monipuoliset ominaisuudet vakiona

WebWakalla voi hoitaa niin maa- ja metsätalouden kuin pienyritystenkin kirjanpidot. Ohjelmiston perusversio sisältää monipuoliset ominaisuudet. Budjetointi, kirjanpito, tilinpäätös ja verolaskenta sähköisine lomakepalautuksineen ovat itsestäänselvyyksiä. Lisäksi mukana on ominaisuuksia, joista monissa muissa ohjelmistoissa joutuu maksamaan lisämaksun, kuten palkanlaskenta, myyntilaskutus, ostoreskontra pankkiyhteysohjelmineen, viisi kirjanpitoa sisältävä lisenssi sekä mahdollisuus kahdenkertaiseen kirjanpitoon. Mikäli nämä ominaisuudet eivät riitä, saatavilla on myös Pro-versio, jossa on mm. yleinen yritystilikartta ja muokattava kustannuspaikkaseuranta.

Kuluvan vuoden aikana markkinoille tulee mobiiliversio, joka helpottaa käteiskuittien käsittelyä ja yhteistyötä tilipalvelun kanssa. Mikäli olet ulkoistanut kirjanpidon, voit ottaa kuitista kuvan ja sen jälkeen se on saman tien WebWakassa kirjanpitäjän käsiteltävissä. Paperisten kuittien kerääminen ja mappien kantaminen tilan ja tilitoimiston välillä voidaan näin unohtaa. Kuvatut kuitit säilyvät WebWakan sähköisessä arkistossa ja niiden tietoihin päästään käsiksi milloin ja mistä vain, WebWakkaan kirjautumalla.

Erityisen kätevä WebWakka on myös yhtymissä, kun mukana on useita osakkaita. Kukin pääsee omalta koneeltaan seuraamaan tilannetta tai tekemään kirjanpitoa, oli se sitten ulkoistettu tai omassa hoidossa.

Jari Nevavuori
MTech Oy

Ota rohkeasti yhteyttä. Soittele tai laita sähköpostia! ProAgrian talous- ja tilipalveluasiantuntijat ovat apunasi budjetointiasioissa.

Nykytilanteen analyysissä, kassabudjetoinnissa ja muissa taloudenhallintapalveluissa auttavat:

Maakunnan eteläosat

Elina Finnilä
043 825 4283

Mika Jouppila
044 523 4430

Kirsi Saarikettu
043 825 4280

Maakunnan pohjoisosat

Teemu Kinnunen
043 825 4279

Maija Eerikkilä
040 521 6416

Seija Roimela
040 847 9740

Juha Hämäläinen
0400 126 335

Jouni Huhtala
040 512 3703

Taina Kulla
0400 723 288

etunimi.sukunimi@proagria.fi

Budjetoinnilla tarkkuutta talouteen

Tällä hetkellä useilla maatiloilla on kassakriisi tai riskivarat ovat hyvin ohuita. Aiemmin on totuttu, että tukimaksujen jälkeen kassaa on alkuvuodesta siten, että sillä pärjätään seuraaviin tukimaksuihin saakka. Tällä hetkellä kaikkien menojen jälkeen vuodenvaihteen kassa on keskimäärin mitätön. Kuukausitason budjetointi auttaa maksuvalmiuden arvioimisessa. Ilman pohjakassaa talouden tarkka suunnittelu on ensiarvoisen tärkeää.

Budjetin voi laatia missä vaiheessa vuotta tahansa. Suurin hyöty saavutetaan, kun se laaditaan alkuvuodesta, mieluiten ennen kevättöitä. Yleensä maatilan kassavarat laskevat kevään ja kesän aikana siten, että maksuvalmius on tiukoilla keväästä syksyyn. Tämän vuoksi budjetointi on tärkeää.

Budjetointi ja sen toteutumisen seuranta

Vakiintuneessa tuotanto- ja taloustilanteessa budjetin voi huoletta laatia edellisvuosien kirjanpidon perusteella. Kirjanpidosta ei saa kuitenkaan kaikkia tietoja. Kirjanpitotietojen lisäksi budjettiin tulee sisällyttää lainojen lyhennyssuunnitelmat, korkomenot, yksityistalouden kulutusmenot, veroennakot ja mahdolliset investoinnit.

Tulojen ja menojen ajoittuminen on maitotiloilla kohtalaisen vakiintunutta. Vuoden 2016 tukimaksujen ajoittuminen on hyvin samankaltainen kuin vuonna 2017 tulee olemaan. Näin siirtyneet tukimaksutkaan eivät aiheuta aiempia budjetointihaasteita. Maitotiloilla tuotantosykli on myös vakiintunut. Maitoa ei tule joka kuukausi saman verran, mikä on mahdollista ottaa huomioon budjetin laadinnassa.

Budjetti itsessään on hyvä työkalu talouden tarkkaan suunnitteluun. Budjetin toteutumista on kuitenkin hyvä seurata säännöllisesti ja päivittää se toteutuneen mukaan. Näin on myös kesken vuoden mahdollista saada tarkempi ja päivittynyt kuva taloustilanteen kehittymisestä.

Budjetoinnin hyödyt

Budjetointi ja maksuvalmiustilanteen kehittymisen arviointi antaa maatalousyrittäjälle mielenrauhaa, vaikka tilanne olisikin haasteellinen. Tilanteen vieminen konkretian tasolle antaa keinoja tehdä oikeita ratkaisuja tilanteen helpottamiseksi. Budjetti toimii johtamisen apuvälineenä.

Budjetin perusteella tehtyjen toimenpiteiden seurauksena maatilayritys voi säästää selvää rahaa. Maksuvalmius pysyy hyvänä, jolloin laskujen viivästyskorot eivät ala juosta erääntyneiden laskujen vuoksi. Mikäli budjetti näyttää, että huhtikuun korkotukilainan lyhennystä ei kyetä suorittamaan, voidaan hakea lyhennysvapaata ajoissa ja estää kassakriisin syntyminen.

WebWakka ja budjetointityökalu

WebWakka-kirjanpito-ohjelmaan on tulossa budjetointiosio. Kirjanpito-ohjelmaan liittyvän työkalun hyötynä on edellisvuosien tietojen vienti suoraan budjettiin, mikä nopeuttaa budjetin laatimista. Lukuja voidaan muokata tarpeen mukaan.

Teemu Kinnunen
Talousjohtamisen asiantuntija

WebWakka mahdollistaa joustavan tilipalvelun

ProAgria tilipalvelut on siirtymässä käyttämään WebWakka-ohjelmistoa maatilojen kirjanpidossa. WebWakan selainpohjaisuus luo monia etuja pc-pohjaisiin kirjanpito-ohjelmiin verrattuna. Niistä merkittävin on ohjelman joustava käyttö paikasta riippumatta. Tilipalveluasiantuntija pääsee kirjanpitoon muualtakin kuin toimistoltaan. Samoin hän voi tarvittaessa jakaa käyttöoikeuden kollegalleen asiakaspalvelun nopeuttamiseksi tai erityiskysymysten ratkaisemiseksi. Hän voi maatilayrityksen luvalla antaa pääsyn kirjanpitotietoihin myös ProAgrian seuranta- tai suunnittelulaskelmia tekevälle talousasiantuntijalle, jolloin kaikilta säästyy aikaa asiantuntijan päästessä hakemaan merkittävän osan lähtötiedoista suoraan kirjapidosta. Kirjanpito on tallentuneena MTech Digital Solutions Oy:n (entinen Maatalouden Laskentakeskus) palvelimelle, missä se on turvassa yksittäistä pc-konetta mahdollisesti kohtaavilta vahingoilta.

Juha Hämäläinen

WebWakka uudistaa maatilojen taloushallinnon

Ota taloustiedot haltuun WebWakalla jo tänään! Ohjelman avulla panostat maatilasi liiketoiminnan kehittämiseen. WebWakalla tallennat laskut kirjanpitoon niitä maksaessasi. WebWakan hintaan sisältyy viisi kirjanpitoa sekä ostoreskontra ja myyntilaskutus, budjetointi ja palkanlaskenta. Voit käyttää palvelua eri koneilta ja valtuuttaa haluamasi henkilön tekemään kirjanpitoa kanssasi. Kokeile veloituksetta!

Lisätiedot: p. 09 8566 5900, www.mtech.fi/webwakka

Mtech DIGITAL SOLUTIONS

LUONNONMUKAISESSA TUOTANNOSSA TAPAHTUU

Ota yhteyttä:
Seija Roimela p. 040 847 9740
Jari Tikkanen p. 0400 162 147

Lähes kaikki luomutilan palvelut voidaan tehdä Neuvo 2020 -palvelulla viljelysuunnitelmaa lukuun ottamatta.

Kuva: Jari Tikkanen

Luomutuotteiden kysyntä on hyvä

Luomutuotteiden kysyntä on jatkanut kasvua. Maanantain Maaseuduntulevaisuus-lehdestä voi seurata luomuviljan ja -rypsin ostohintoja. Hinnat ovat nyt korkeimmalla tasolla vuosikausiin. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee markkinajärjestelylain muuttamista ja uuden koulujakelujärjestelmän toimeenpanoa. Sen avulla pyritään lisäämään luomumaidon käyttöä Suomen kouluissa. Luomurehuviljaa kysytään usein meiltä luomuasiantuntijoilta. Myytävänä olevista viljaeristä voi toimittaa tietoa Seija Roimelalle ja Jari Tikkaselle.

***

Evira muistuttaa

Nyt on luomuviljelysuunnitelmien teon aika. Luonnonmukaisen siemenen käyttö on luonnonmukaisen tuotannon perusperiaatteita ja tuotantoehtoja on syytä noudattaa. Siemenasiat ovat luomuvalvonnassa erityisen tarkastuksen kohteena. Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvitaan voimassa oleva lupa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla yleinen (Eviran lupa) tai toimijakohtainen (Ely-keskuksen lupa).

Nykyisen tiedon mukaan tulevalla kasvukaudella (2017) voi käyttää tavanomaista siementä (itse viljeltyä tai ostettua) lajista, jota on ollut viljelijän omassa varastossa 1.10.2016 ja joka on ollut vähintään kerran Eviran yleisen luvan piirissä 1.10.2016 - 31.3.2017. Luettelo lajeista, joita tämä mahdollisuus koskee, löytyy internetosoitteesta Evira > Asiakokonaisuudet > Luomu > Kasvit > Siemenet ja taimet > Kooste Eviran yleisten lupien voimassaoloajoista.

***

ProAgrian luomutarjonta Neuvo 2020 -palvelussa

Neuvo 2020 -palvelua kannattaa hyödyntää myös luonnonmukaisessa tuotannossa. Sen avulla voi valmistautua luomutarkastukseen. Neuvo-palvelussa käydään läpi luomutuotannon ehdot ja katsotaan, että tilan toiminta on niiden mukaista. Neuvo 2020 -palvelun avulla voi selvittää myös luonnonmukaiseen tuotantoon siirtymistä. Neuvopalvelussa voidaan tehdä tilakohtainen arvio luomutuotantoon siirtymisen vaikutuksista tilalla. Palvelussa voidaan pohtia mm. rikkakasvien, kasvitautien ja tuhohyönteisten hallintaa.

Neuvo 2020 -palvelun tilaaminen on helppoa ja vaivatonta. Viljelijä valitsee neuvonnan aiheen. Asiantuntija hoitaa käytännön asiat ja tekee neuvonnan sovitun mukaisesti ja hoitaa kaikki tarvittavat paperiasiat. Neuvonnan jälkeen tarvitaan vain vahvistus neuvontaan käytetystä ajasta.

Jari Tikkanen

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry järjestää

LUONNONMUKAISEN TUOTANNON PERUSKURSSIT 2017

Luonnonmukaisen tuotannon peruskurssi 5 pv
28.-30.3. ja 4.-5.4.2017, klo 9-15
Hinta 360 € + alv 24 % / tila (72 € + alv 24 % / pv)

Luonnonmukaisen kotieläintuotannon peruskurssi 2 pv
11.-12.4.2017, klo 9-15
Hinta kasviperuskurssin käyneille 60 €/pv + alv 24 %,
muille 70 €/pv + alv 24 %

Kurssit pidetään Kannuksen kaupungintalon valtuustosalissa (Asematie 1).

Kurssimaksuun sisältyvät opetus, materiaali ja kurssin aloituskahvit. Koulutus toteutuu, osallistujia on vähintään 7.

Kurssi täyttää luomusitoumusten koulutusvaatimukset.

Ilmoittautumiset ja lisätietoja ke 22.3.2017 mennessä
Jari Tikkanen, p. 0400 162 147, jari.tikkanen@proagria.fi
Seija Roimela, p. 040 8479740, seija.roimela@proagria.fi

Esimerkki Neuvo-palvelujen hyödyntämisestä kotieläin- ja kasvintuotantotilalla

www.proagria.fi/neuvo2020

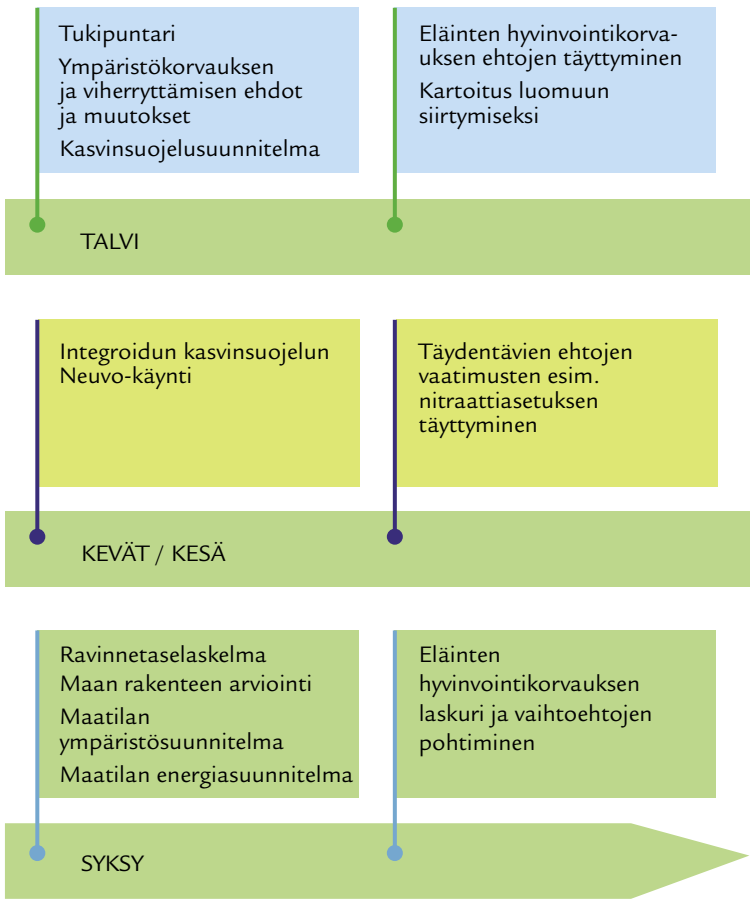

Kasvinsuojelukoulutukset ja -tutkinnot

ProAgria Keski-Pohjanmaa järjestää kasvinsuojelulain edellyttämiä koulutuksia tutkintotentteineen. Koulutus on vapaaehtoinen, mutta tutkintotentti pakollinen. Tentti sisältää 20 kysymystä (oikein/väärin -väittämiä), joihin on aikaa vastata yksi tunti. Tentti on hyväksytysti suoritettu, jos vastauksista vähintään 16 on oikein. Jos tentti ei tule hyväksytyksi ensimmäisellä yrittämällä, sen voi uusia heti saman tien.

PROAGRIA KESKI-POHJANMAAN KASVINSUOJELUKOULUTUKSET JA -TUTKINNOT KEVÄÄLLÄ 2017

Veteli, ke 15.3. klo 10-14, kunnanvirasto (Kivihyypäntie 1), mahtuu 28 hlöä
Kalajoki, ke 22.3. klo 10-14 kaupungintalo (Kalajoentie 5), mahtuu 50 hlöä
Sievi, ke 5.4. klo 10-14, kunnanvirasto (Haikolantie 16), mahtuu 30 hlöä
Kälviä, ke 12.4. klo 10-14, aluetoimisto (Kälviäntie 24), mahtuu 35 hlöä
Himanka, pe 28.4. klo 10-14, aluetoimisto (Raumankarintie 2), mahtuu 30 hlöä
Kannus, pe 2.6. klo 10-14, kaupungintalo (Asematie 1), mahtuu 50 hlöä

Tilaisuuksiin ilmoittaudutaan ProAgrian nettisivujen kautta www.proagria.fi/kp -> Tapahtumat tai sähköpostilla kirsi.saarikettu@proagria.fi tai puh. 043 825 4280 viimeistään 7 työpäivää ennen tapahtuman ajankohtaa.

Koulutuksen ja tutkinnon hinta tarjoiluineen yhteensä 90 €/hlö, sis. alv. 24 %. Tutkintotentin materiaali on luettavissa osoitteessa: www.tukes.fi/kasvinsuojelu.

KASVINSUOJELUKOULUTUSTEN OHJELMA

10.00-10.45	Kasvinsuojeluainelainsäädäntö, uudet vesistörajoitukset, laittomat ja väärennetyt kasvinsuojeluaineet ja niihin liittyvät riskit, väärennetyn aineen tunnistaminen
10.45-11.30	Kasvinsuojeluaineiden turvallinen käyttö ja käsittely sekä riskien ja vaarojen tunnistaminen
11.30-11.45	kahvitauko
11.45-12.15	Levitysvälineet, kasvinsuojeluruiskun säätö ja testaukset
12.15-13.00	Integroidun kasvinsuojelun periaatteet käytännössä, kasvinsuojeluaineiden käyttökirjanpidon velvoitteet
13.00-14.00	Tutkintotentti

Yksipuolinen viljely on sato- ja hintariski

Viimeaikaiset viljojen maailmanmarkkinahinnat ovat vahvistaneet pohjaa keskustelulle viljelyn monipuolistamisesta ja uusien viljelyvaihtoehtojen varteenotettavuudesta. Viljan hintasuhteet muihin kasveihin nähden kannustavat tällä hetkellä korvaamaan viljaa muilla kasveilla. Nykyisessä panos-tuotoshintasuhdeasetelmassa tilat ovat tarttuneet selkeästi enemmän myös pellon peruskunnostustoimiin. Tämä on näkynyt myös kasvuna salaojituksen investointitukihakemusten määrissä.

Viljelykierrot ovat tiloilla suppeita ja kasvivalikoimassa keskitytään vain muutamiin satokasveihin. Kovin yksipuoliseen, mahdollisesti pelkästään kevätviljoihin tukeutuvaan viljelykiertoon luottava tila saattaa ottaa viljelyssä samanaikaisesti sekä kovan sato- että hintariskin.

Kasvikohtaiset kate-laskelmat päätösten tukena

Öljykasvit, härkäpapu, herne, kumina tai siemennurmet ovat useina vuosina pystyneet hieman matalammillakin sadoilla peittoamaan viljoja kannattavuudessa. Edellä mainitut kasvit eivät myöskään edellytä tilalta lisäpanostuksia konevalikoimaan.

Koko viljelyn kustannukset huomioivat kasvikohtaiset katelaskelmat ovat oiva väline viljelypäätöksiä tehtäessä. Katelaskelmia läpikäytäessä saattaa käynnistyä myös harkinta jonkin viljelyssä olevan kasvin ainakin osittaisesta korvaamisesta paremman tuloksenteon mahdollistavalla kasvilla.

Työhuiput tasoittuvat

Kasvivalikoiman laajentamisen hyödyt eivät ole pelkästään katelaskelmilla mitattavissa. Työhuippujen tasoittuessa hallitaan työn kuormitusta ja etenkin kasvavan tilan koneketjujen mitoitukseen on saatavissa enemmän pelivaraa. Paljon puhutun esikasviarvon selkeä mittaaminen on hieman haastavaa, muttei sitä, kuten ei myöskään maan rakennetta parantavia vaikutuksia ole syytä unohtaa.

Viljelyn monipuolistamisessa on hyvä muistaa, ettei itsetarkoituksena ole suuri kasvimäärä ja sen seurauksena pirstaloituva viljelykokonaisuus. Viljelyn suunnittelussa on syytä huomioida myös toimiva, mielekäs ja suoraviivaisuuden mahdollistava työnkäyttö ajatellen kasvien kasvurytmiä ja kasvukauden aikaisten viljelytoimenpiteiden tarvetta. Myös motivaatio tarkkuuteen viljelytoimenpiteissä säilyy paremmin, mikäli kasvilla on olennaista jalansijaa pellon käytössä.

Olli Saaristo
kasvinviljelyn ja talouden asiantuntija
ProAgria Länsi-Suomi

Hae näkökulmia viljelykiertoon

ProAgrian asiantuntijan kanssa saat viljelyn suunnitteluun lisää näkökulmia ja hyvät avaimet näiden asioiden pohdintaan. Vielä syvällisempään asioiden tarkasteluun pääsee nurmipienryhmissä, joissa on mahdollisuus kokemusten vaihtoon, kasvukauden aikaiseen neuvontaan viljelyteknisissä päätöksissä sekä kasvitalouslaskelmiin.

Kuva: Terhi Ajosenpää

Härkäpapu voi matalammillakin sadoilla peitota viljoja kannattavuudessa.

Ota yhteyttä ProAgrian kasvintuotannon asiantuntijoihin

Ks. yhteystiedot s. 3

Kevätlannoituksessa huomioidaan kasvin typen ja fosforin saanti. Fosfori vaikuttaa rehun sulavuuteen ja vahvistaa juuriston kasvua, mikä parantaa myöhemmin kasvukaudella nurmen ravinteiden ottoa ja jälkikasvukykyä.

Kuva: Minna Mattikainen

Nurmen lannoituksesta

Kun ensimmäiset vihreät nurmipiikit alkavat nousta talvilevosta heränneestä nurmikasvustosta, pitäisi nurmen kevätlannoitus olla jo täydessä vauhdissa. Viime ja toissa keväänä terminen kasvukausi alkoi 27.4, vuonna 2014 jo 17.4. Keväällä nurmella on erittäin suuri kasvupotentiaali, joka saadaan käyttöön vain oikea-aikaisella ja riittävällä lannoituksella. Yleisesti ensimmäinen sato on timoteivaltainen ja maittavin, joten sadosta pyritään tekemään lypsävien ykkösrehua. Mitä enemmän sitä saadaan, sitä edullisempaa lehmien lypsättäminen on. Nurmella pitää siis olla ravinteet saatavilla heti kasvukauden alkaessa.

Nurmen valkuaispitoisuuteen vaikuttaa eniten typpilannoitus, mutta osansa on myös rikillä ja kaliumilla. Kunnon typpilannoitus mahdollistaa päivittäisen nurmen massakasvun ja nopean kehityksen. Se on hyvän satotason suurin yksittäinen mahdollistaja. Kevätlannoituksessa tulee huomioida lisäksi myös kasvin fosforin saanti, etenkin jos maa-analyysin fosforileima on punaisella. Fosfori vaikuttaa rehun sulavuuteen ja vahvistaa juuriston kasvua, mikä parantaa myöhemmin kasvukaudella nurmen ravinteiden ottoa ja jälkikasvukykyä.

Typpeä, kalia ja hiveniä

Toisen ja kolmannen sadon pääkasvutekijät ovat typpi ja kalium. Nurmi voi ottaa maasta kalia joskus jopa enemmän kuin typpeä. Kaliumin puutos hidastaa kasvua ja heikentää kortta. Samalla myös kuivuuden kesto heikkenee. Kalium on helposti huuhtoutuva, joten sitä ei kannata lannoittaa varastoon. Hivenravinteista mangaani ja rikki vaikuttavat sadon muodostukseen. Muutenkin hivenravinteiden käyttö lannoituksessa parantaa säilörehun laatua. Esim. seleenilisä lannoituksessa säästää noin 40 €/lehmä nautojen parempana terveytenä.

Lannoituksen taloudellisuus

Ylilannoitus on kallista viljelijälle sekä turhaa luonnonvarojen ja energian tuhlausta – ympäristövaikutuksista puhumattakaan. Sillä on myös negatiivisia vaikutuksia rehun laatuun. Esim. typen ylilannoitus voi aiheuttaa rehun maittavuuden heikkenemistä ja liiallinen kaliumpitoisuus rehussa altistaa halvaukselle. Lannoituksen tulisi perustua viljavuusanalyysiin ja satotavoitteeseen kasvuolosuhteet huomioiden. Lannoitussuunnitelma pitää tehdä hyvissä ajoin, mielellään jo edellisenä syksynä, jolloin lohkojen mahdolliset ongelmat ovat vielä tuoreessa muistissa. Tällöin saadaan myös kohdennettua kullekin lohkolle ja alueelle hyödyllisimmät ravinteet ja toimenpiteet. Alilannoitetullakin lohkolla tehdään samat työt, mutta huonommalla hyötysuhteella. Rehua tulee liian vähän ja se on yleensä ravinnearvoltaan huonolaatuista ja huonommin maittavaa verrattuna hyvin lannoitettuun nurmeen. Lannoituksessa saatu säästö tulee moninkertaisesti maksettavaksi korvaavien lisärehujen ostotarpeen vuoksi.

Elina Finnilä
Kasvituotannon ja talouden asiantuntija

Torju säilörehunurmen rikkakasvit!

Nyt on aika miettiä nurmilohkojen kasvinsuojelutarvetta. Mitä vanhempi nurmi sitä todennäköisempää, että siellä esiintyy monivuotisia rikkakasveja esim. hierakoita, leinikkejä, peltokanankaalia, nokkosia. Rehuksi asti päätyessään ne heikentävät säilörehun rehuarvoa.

Nurmen onnistuneella perustamisella voidaan torjua rikkakasveja. Vanha nurmikasvusto kannattaa lopettaa glyfosaatti-ruiskutuksella ja tarpeeksi isolla annoksella, jotta monivuotiset rikat kuolevat. Nurmen perustamisvuonna huolehditaan vain siemenlevintäisten rikkojen torjunnasta.

Parhaimmat nurmet vihantaviljaan perustettaessa

Puitavaan suojaviljaan nurmea perustettaessa kannattaa huomioida myös kasvusääteen käyttö, ettei vilja lakoontuisi ja rikkakasvit pääsisi valtaamaan nurmikasvustoa. Nurmesta nurmeen perustamisen yhteydessä tulisi rikkakasvit myös ruiskuttaa. Muista ruiskuttaa myös kesällä perustetut nurmet. Perustamisvaiheen kasvinsuojeluainevalinta ja oikea ruiskutusajankohta vähentävät nurmivuosina rikkakasvien torjuntatarvetta.

Torju pitkin kasvukautta

Satovuosina rikkakasvit voi torjua aikaisin keväällä, niittojen välissä tai viimeistään syksyllä. Kasvustoja kannattaa käydä katsomassa ennen rikkatorjuntapäätöstä, jotta saa selville mitä rikkoja pellossa on. Aineita valittaessa kannattaa huomioida mm. vallalla oleva rikkakasvi ja sen kehitysvaihe, onko nurmessa apilaa, ilman lämpötila, mahdollinen pohjavesirajoitus ja varoaika. Rikkakasvien torjunta vapauttaa kasvutilaa, joten nurmi kannattaa myös täydennyskylvää. Helpottaaksesi kasvinsuojeluaineiden valintaa voit hyödyntää Neuvo2020 -palvelua ja tilata ProAgrian kasvinviljelyn asiantuntijoilta kasvinsuojelusuunnitelman.

Sari Harju
Maidontuotannon asiantuntija

Satovuosina rikkakasvit voi torjua aikaisin keväällä, niittojen välissä tai viimeistään syksyllä. Kasvustoja kannattaa käydä katsomassa ennen rikkatorjuntapäätöstä, jotta saa selville mitä rikkoja pellossa on.

NEUVO 2020 -PALVELUT

JÄIKÖ VIELÄ KEHITETTÄVÄÄ?

Hyödynnä ProAgrian asiantuntijoita yritystoimintasi kehittämisessä. Muista myös Neuvo 2020 -palvelut, joissa käytettävissäsi on 7 000 euroa koko ohjelmakauden aikana.

www.proagria.fi/neuvo2020

ASIANTUNTIJA	TOIMIALA
Eerikkilä Maija-Leena	
Finnilä Elina	
Harju Sari	
Lehkonen Heidi	
Hihnala Sari	
Huhtala Jouni	
Höglund Jaana	
Karhula Jarmo	
Kaskela Sirpa	
Kellokoski Katja	
Kivelä Tiina	
Koskela Sirkku	
Kreus Sinikka	
Kulla Taina	
Lassila Jonna-Minna	
Leinonen Anna-Riitta	
Polso Pekka	
Roimela Seija	
Tikkanen Jari	

YMPÄRISTÖ TUOTANTOELÄIN KASVINSUOJELU ENERGIA LUOMUKOTIELÄIN LUOMUKASVI

Kuva: Sari Hihnala

MAISEMAN JA LUONNON KARTOITUS

Tilallasi voi olla mahdollisuus hakea ympäristösopimusta, joka edistää perinnebiotooppien ja muiden luonnon monimuotoisuuskohteiden sekä maisemakohteiden hoitoa.

Neuvonnallisen maastokäynnin aikana kartoitamme tilasi maiseman ja luonnon arvokohteet. Keskustelemme niiden hoidosta ja neuvomme, millaisia ympäristösopimuksia voit tehdä pellon ulkopuolisille alueille. Hoidettua maisemaa ja luontoa voit hyödyntää myös tilasi tuotteiden markkinoinnissa.

Eläintila
Anna eläinten hoitaa maisemaasi. Kartoitamme laiduntamiseen sopivat alueet, joista voit myös saada ympäristökorvauksen. Pellot jäävät talvirehun tuottoon.

Kasvinviljelytila
Hyödynnä ympäristökorvauksia lähimaisemasi hoidossa. Ota maisemaraivaukselle ja niittyjen hoidolle palkka.

Olemassa olevat sopimusalueet
Neuvomme, miten voit jatkaa hoitoa suunnitelman mukaisesti. Saat tarkennukset aikaisemmin tehtyyn suunnittelukarttaan.

MAA- JA KOTITALOUSNAISET
maisemapalvelut

www.maajakotitalousnaiset.fi/maisema

NEUVO 2020 -PALVELU

- Alkukartoitus tilan arvoista
- Neuvonnallinen maastokäynti yhdessä viljelijän kanssa
- Ehdotukset hoidon kohteiksi, ilmakuvaan tai karttaan.

Neuvo 2020 -palvelun käynti ja matkat ovat maksuttomia. Palvelun laskennallinen hinta on 63 €/h. Siitä laskutetaan vain alv:n osuus, jonka voi vähentää verotuksessa.

NEUVO 2020
VARMUUTTA!
OPTIMOINTIA!
VERKOSTOJA!

Ota yhteyttä, niin keskustellaan tarkemmin!

Jaana Höglund, maisema- ja ympäristöasiantuntija
puh. 043 8254 284
jaana.hoglund@maajakotitalousnaiset.fi

Maiseman ja luonnonhoidon asiantuntijamme edistävät avoimen kulttuurimaiseman hoitoa sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Toimimme osana ProAgria keskuksia. Yhteystiedot nettisivuiltamme.

PRO Agria

Kalastonhoitomaksu 2017

Kalastonhoitomaksun hinnat ovat 39 €/vuosi, 12 €/viikko ja 5 €/vuorokausi. Maksulappuja ei postitella enää kotiin, vaan hoitomaksu pitää suorittaa itse!
Maksun voi suorittaa:
Eräluvat-verkkokaupassa. Kirjaudu Eräluvat-verkkokauppaan: http://verkkokauppa.eraluvat.fi. Lue ohje: näin maksat kalastonhoitomaksun itsellesi tai kaverillesi
Palvelunumerossa 020 69 2424. Soita numeroon arkena klo 8-16. Saat luvan ja laskun postitse.
R-kioskilla. Mene lähimmälle Ärrälle ja maksa maksusi, saat luvan heti mukaasi. R-kioskilla maksuun tulee lisäksi palvelumaksu.
Luontokeskuksessa. Suurin osa luontokeskuksista ottaa vastaan kalastonhoitomaksuja.

Todistus kalastonhoitomaksun suorittamisesta on pidettävä mukana kalastettaessa ja näytettävä vaadittaessa kalastuksenvalvojille sekä valvontaa suorittaville viranomaisille.

Hoitomaksun suorittaminen antaa oikeuden kalastaa yhdellä vavalla (pilkki, onki, virveli) koko Manner-Suomen alueella, ei kuitenkaan kaikilla vesillä. Kalastonhoitomaksu ei oikeuta kalastamaan vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueilla tai (yleensä) Ely-keskuksen määräämillä kalastusrajoitusalueilla. Myös useamman vavan vetouisteluun sekä pyydyskalastukseen (joihin luetaan myös syötti/iskukoukut) tarvitaan erillinen lupa.

Kalastuskieltoalueet löydät Kalastusrajoitus.fi-palvelusta: www.kalastusrajoitus.fi. Kalastonhoitomaksu ei myöskään oikeuta kalastukseen Ahvenanmaalla, jossa on oma kalastuslainsäädäntönsä.

Alle 18-vuotiaan tai yli 64-vuotiaan yhdellä vavalla ja muualla kuin rajoitusalueilla kalastavan ei tarvitse maksua suorittaa.

Kalastuslaki-esitteestä lisäpainos

Kalastuslaki-esitesarjasta on tulossa lisäpainos. Esitteessä kuvataan tavallista kalastajaa koskettavat kalastussäädösten keskeisimmät aiheet: lupajärjestelmä sekä pyyntimitat, saaliskiintiöt ja rauhoitusajat. Esitettä on saatavilla neljällä kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi. Esitettä voi tiedustella kalatalouskeskuksesta helmikuun lopulla. Esitteet löytyvät sähköisenä myös Kalatalouden Keskusliiton nettisivuilta: www.ahven.net/kalastus

Kalatalousalueiden lukumääräksi ehdotetaan 119

Suomessa toimii kymmenen Ely-keskusten asettamaa alueellista kalatalouden yhteistyöryhmää. Yhteistyöryhmien ensimmäisenä tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi kalatalousaluejaoksi vuoden 2016 loppuun mennessä. Ehdotusta ovat olleet valmistelemassa nykyisten kalastusalueiden edustajat ja suuri joukko kalatalouden toimijoita ja sidosryhmien edustajia. Yhteistyöryhmät ehdottavat Suomeen 119 kalatalousaluetta, joiden on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2019 alusta.

Yhteistyöryhmien aluerajaehdotusten mukaan Keski-Pohjanmaan alueelle muodostettaisiin kolme kalatalousaluetta. Nykyiset Lestijoen, Perhonjoen ja Lohtaja Seudun kalastusalueet muodostaisivat yhden kalatalousalueen. Rajat muodostuvat em. alueiden vesistöalueiden mukaan sillä poikkeuksella, että eteläosaltaan raja muodostuisi kuntarajojen ja 13-tien mukaan. Vesistöalueiden edustan rannikon kylänvedet kuuluisivat em. kalatalousalueeseen. Kokkola ja Salamajärven seutu on rajattu rajaehdotuksessa tästä kokonaisuudesta pois. Kokkola on menossa Norra Svenska kalatalousalueeseen ja Salamajärven alue Kivijärven kalatalousalueeseen. Kalajoen vesistö edustan merialueineen (kylänvedet) muodostaa yhteistyöryhmän päätösehdotuksen mukaan yhden kalatalousalueen.

Ehdotukset ovat lausunnolla ja niitä voi kommentoida **maaliskuun loppuun mennessä**. Kartat koko Suomen kalatalousalueista ja kalatalousaluekohtaiset kartat löytyvät netistä: www.ely-keskus.fi
=> Kalajoen osalta: valitse (sivun yläosan oikeasta nurkasta) alueeksi Lapin Ely-keskus >Ajankohtaista > Kuulutukset
=> Lesti-Perhonjoen osalta: valitse alueeksi Varsinais-Suomen Ely-keskus > Ajankohtaista > Kuulutukset
Kartat: www.ely-keskus.fi > elinkeinot > kalatalous > ehdotus kalatalousaluejaoksi > kartat

Kalatalouskeskus

Toiminnanjohtaja
EERO HAKALA
Puh. 0400 162 445
eero.hakala@proagria.fi

Mauno Korhonen
puheenjohtaja
Kalatalouskeskus

Kalakuulumisia

Kuva: Liisa Koskela

Niin vain meni ensimmäinen vuosi uuden kalastuslain parissa ja kuten arvata saattoi, ei kalastajien käsi ollut tarpeeksi karttuisa. Noin kaksi miljoonaa euroa jäi suunnitellusta vajaaksi kalastonhoitomaksun tuotto. Tätä se politiikka teettää, kun iso osa potentiaalisista maksajista vapautettiin maksusta. No, ei kannata murehtia menneitä, vaan yrittää uudella innolla valistaa kalastajia maksamaan.

Muutoin kalastuslain muutos meni varsin huomaamattomasti. Pilkkimiehillä oli keväällä vähän miettimistä virtaavan veden kanssa ja madeharasta eli ryöstöpilkistä oli monen vaikea luopua. Päänvaivaa on myös aiheuttanut uusien kalatalousalueiden rajojen vetäminen ja näissä palavereissa on Eero ansiokkaasti ollut mukana.

HANKKEITA HYÖDYNTÄMÄÄN
Järvivesien hoitokalastukset ja virtavesien kunnostukset alueellamme ovat edenneet. Eero pääsi esittelemään Siiponjoen ja Vääräjoen alajuoksun kunnostussuunnitelmia maakuntalehdessä. Toivottavasti hankkeet pääsevät pian toteutukseen. Jokien kunnostukset hoituvat suurelta osin konevoimin, mutta hoitokalastukset vaativat edelleen runsaasti talkootyötä. Toivottavasti tekijöitä riittää. Vyyhti-hankkeet ovat saaneet jatkoa. Otetaan niistä hyöty irti.

SYÖDÄÄN YHDESSÄ KOTIMAISTA KALAA
Vein äidille särjestä tehtyä purkkikalaa. Hän oli tarjonnut sitä vieraalleen, jolta sain seuraavana päivänä tilauksen toimittaa särkiä purkkikalan tekoa varten. Vein 5 kilon erän ja särkisäilykkeen teko-ohjeen ja parin päivän päästä kysyttiin lisää raaka-ainetta. Särkeähän Suomen vesissä piisaa.

Tänä vuonna juhlitaan 100-vuotiasta Suomea lukuisin eri tilaisuuksin. Toivottavasti Syödään yhdessä -päivien yhteydessä kotimaiseen lähiruokaan kuuluisivat myös kotimaiset kalat.

Heikin päivä meni vielä odotellessa jokijäiden vahvistumista, mutta eiköhän ne mateen pyydykset pyyntiin saada. Vanhan kansan mukaan pyydykset nostetaan pois vasta Matin päivänä, joten vielä ehtii. Järvien jäällä on ainakin nyt helppo liikkua kun lunta ei ole.

Lopuksi voisi sanoa vanhaa sanontaa mukaillen: Ylös, ulos ja talvikalaan!

MAA- JA KOTITALOUSNAISET
etunimi.sukunimi@maajakotitalousnaiset.fi

Toiminnanjohtaja **Johanna Hylkilä** 040 1964 434
Kotitalousneuvonta ja -koulutus, hygieniatestaukset ja Malo-luokitukset, järjestötyö **Seija Varila** 0400 137 899
Ympäristöpalvelut **Jaana Höglund** 043 8254 284
Kruunuvoudintalo, Kaarlelankatu 43, Kokkola, tapahtumat ja ruokapalvelut **Auli Saukko** 043 8254 281

Riitta Huhtala
puheenjohtaja
Keski-Pohjanmaan
Maa- ja kotiseutunaiset

Maistuva Maaseutu

Tänä vuonna juhlimme 100-vuotiasta Suomea. Järjestömme juhlii koko vuoden Maistuva maaseutu -teeman alla. Maistuvaa maaseutua tarjoillaan ja nautitaan yhdistyksissä, maisemassa, maaseutuyrityksissä, kursseilla, työpajoissa ja retkillä. Yhdessä tekeminen ja syöminen ovat kampanjan keskiössä. Esimerkiksi kekrijuhlia tulemme järjestämään eri puolilla maakuntaa – niin piirikeskustasolla kuin paikallisyhdistystemme toimesta.

Vuosi on alkanut vilkkaasti. Johtokunta on aloittanut työnsä ja toimintakalenteri on vahvistettu. Saimme tammikuun toiminnansuunnittelukierrokselle vieraaksi Maija Silvennoisen Saarijärveltä. Hän on valtakunnallisen järjestömme puheenjohtaja. Maija vieraili Halsualla ja Kokkolassa. Maija arvostaa maaseutua ja järjestömme toimintaa ja hänen ydinviestinään olikin: olkaa ylpeitä toiminnastanne, tuokaa sitä esiin ja nauttikaa hyvästä, maaseudun puhtaasta ruuasta. Maija korosti myös perinneruokien esille nostamista sekä perinneruokatiedon välittämistä eri sukupolville.

Keskipohjalainen edustus jatkuu Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen hallinnossa. Viime vuoden hallituksessa ollut lohtajalainen Eija Jukkola jatkaa valtakunnallisessa luottamustehtävässä seuraavat kolme vuotta. Eija vie mielellään maakunnasta terveisiä valtakunnan toimintaan.

Maistuvaa juhlavuotta!

Toimintakalenteri 2017

Tammikuu	23.-29.1.	Naisvoimaa-viikko; Maistuva maaseutu -teema
	27.1.	Toisu-tilaisuus Halsualla (klo 18 alkaen)
	28.1.	Toisu-tilaisuudet Kokkolassa (klo 10 ja klo 13)
Helmikuu	18.2.	Suomi 100 -illallinen ja & viihdekonsertti
	23.2.	Hernesoppapäivä Kruununvoudintalolla
Maaliskuu	8.3.	Naistenpäivän tilaisuus Kruununvoudintalolla
	25.-26.3.	Ruokamatka Keski-Suomeen
Huhtikuu	12.-13.4.	Mämmibaari Kruununvoudintalolla
	28.4.	Wapun herkut Kruununvoudintalolta
Toukokuu	5.-12.5.	Ruokamatka Kreikkaan
	23.-24.5.	Omat avaimet -näytelmä maakunnassa (Ullava, Kälviä, Lohtaja)
Kesäkuu	11.6.	Impi saunoo -tapahtumia maakunnassa
	14.-17.6.	Farmari -maatalousnäyttely, Seinäjoki
Heinäkuu		L O M A I L U A
Elokuu	3.-4.8.	Omat avaimet -näytelmä maakunnassa (Veteli, Perho, Halsua)
	12.8.	Omat avaimet -näytelmä Kruununvoudintalolla
	17.-18.8.	Elokuiset Navettabileet, Lohtajalla
	23.-24.8.	Omat avaimet -näytelmä (Kannus, Toholampi, Lestijärvi)
	31.8.	Omat avaimet -näytelmä maakunnassa (Reisjärvi, Haapajärvi)
Syyskuu	2.9.	Keskiaikapäivät, Kokkola
	12.9.	Maakuntajuhlapäivä
	16.9.	Suuri keskipohjalainen sadonkorjuutapahtuma, Kokkola
	21.-24.9.	Ruskaretki Äkäslompoloon (Seijan viimeinen "ristiretki")
	30.9.	Vuoden maisemateon 2017 valinta (maakunnallinen)
Lokakuu	6.10.	Makumuistoja vanhuksille -tilaisuudet maakunnassa
	31.10.	Vuoden maisemateon 2017 valinta (valtakunnallinen)
Marraskuu	18.11.	Järjestöjuhla & vuosikokous, Kannus
Joulukuu	5.12.	Itsenäisyyspäivän aaton juhlamenu Kruununvoudintalolla
	10.12.	Joulumyyjäiset Kruununvoudintalolla
	17.12.	Jouluevankeliumi & Kauneimmat joululaulut Voudintalolla

Pidätämme oikeudet muutoksiin.

Ruokamatka Keski-Suomeen

25.–26.3.2017

Lauantai 25.3.
Lähtö n. klo 7.00 Kalajoelta
Majoitus Jyväskylässä Hotelli Versoon
Lounas Maija Silvennoisen kasvisravintola Katriinassa
Toivolan vanha piha, joka on ”kaupungin kaunein ostoskeskus”: putiikkeja, puoteja, käsitöitä ja käsityöläismuseoita. Vapaata aikaa kaupungissa ennen yhteistä illallista
Illallinen ravintola Pöllöwaarissa

Sunnuntai 26.3.
Hotelli Verson suomalainen aamiainen
Vapaata aikaa kaupungissa ennen kotimatkaa (n. klo 12)
Vierailu Varjolan tilalle, jossa Talonpojan lounas. Tilan esittely ruokailun yhteydessä.
Kotimatkalle n. klo 15.

Matkan hinta 250 € / hlö (2 hh), sis. yllä mainitut kohteet ja ruokailut.
Sitovat ilmoittautumiset 24.2.2017 mennessä:
johanna.hylkila@maajakotitalousnaiset.fi / p. 040 196 4434

Maijan maukkaat kasvisruuat

Hyödynnä keittiömestari Maija Silvennoisen vinkit
HERKULLISTA, VÄRIKÄSTÄ JA TERVEELLISTÄ

Keittiömestari Maija Silvennoisen vinkit ja kokemukset auttavat monipuolistamaan arkiruokaa kasvisten avulla.

UUTUUKSIA JA ERILAISIA RUOKALAJEJA
Valmistamme erilaisia ruokia ja leivonnaisia kurssilaisten toiveet huomioiden. Kurssilla voidaan tutustua myös uutuustuotteisiin kuten nyhtökauraan, härkikseen ja mifuun.

Kurssin ohjaajana toimii Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntija. Lopuksi maistelemme ja arvioimme tuotoksia ja ylimääräiset pakataan kurssilaisille mukaan kotiin viemisiksi!

Ryhmän suosituskoko: 8–15 henkeä
Kesto: 3–4 tuntia
Hinta (jäsenyhdistyksille): 350 € (sis. alv)

Tilaa kurssi: Seija Varila, p. 0400 137 899,
seija.varila@maajakotitalousnaiset.fi

KRUUNUNVOUDIN TALO

Kruununvoudintalon kuulumisia Aulilta

Hyvää alkanutta vuotta Kruununvoudintalolta!

Vuosi on lähtenyt liikkeelle mukavasti leudon talven merkeissä. Tammikuun perinteiset kinkerit vietettiin ja tutustuttiin uusiin virsiin. Sanan kuulijoille katettiin kahvipöytään perinteisesti makoisa pullakranssi ja ruispiparkakut kahvin ja teen kera.

Mukava uusi trendi pikkujoulujen rinnalle näyttää olevan nosteessa: monet työyhteisöt haluavat kokoontua pikkujoulujen sijaan tammikuussa yhdessä iltaa viettämään ja nauttimaan hyvää ruokaa hyvässä seurassa. Tarjoilutkin ovat kevyempiä ja monipuolisempia kuin perinteisissä pikkujouluissa.

Kevättä kohden mennään erilaisten tapahtumien merkeissä. Kotisivuiltamme löydät tapahtumakalenterimme. Tämä vuosi on erityisen juhlallinen: Suomi täyttää 100, järjestömme 220 ja Kruununvoudintalo 350 vuotta. Merkkivuodet näkyvät myös tapahtumissamme. Juhlakussa ja pyhäessu saavatkin olla päällä lähes koko vuoden.

Ruska- ja patikointimatka

ÄKÄSLOMPOLOON 21.–24.9.2017

ALUSTAVA OHJELMA
To 21.9. Lähtö Kokkolasta aamulla. Lounas Kemin Pursiseuralla. Majoittuminen ja päivällinen Äkäslompolossa Hotelli Ylläskaltiossa.
Pe 22.9. Tutustuminen Ylläksen reitteihin kansallispuisto-oppaan johdolla (klo 10.00 – n. 13.30) luontokeskus Kellokkaasta Varkaankurun kautta Kellostapulin huipulle. Opas kertoo kansallispuiston luonnosta, reiteistä, ympäröivistä tuntureista ja näkymistä. Kävelymatkaa kertyy noin 9 km. Eväspaketit mukaan hotellilta. Päivällinen hotellissa.
La 23.9. Maisemaretki Pallakselle (klo 10.00 – n. klo 16.00). Perillä patikointia oppaan johdolla ja vierailu Pallaksen luontokeskuksessa. Eväspaketit mukaan hotellilta. Päivällinen hotellissa.
Su 24.9. Aamiaisen jälkeen lähtö kotimatkalle klo 11.00. Pysähdys ja lounas Rovaniemellä Joulupukin pajakylässä. Aikaa ostoksille. Kokkolassa illalla.

Matkan hinta
495 eur/hlö, edellyttää vähintään 30 matkustajaa
465 eur/hlö, edellyttää vähintään 40 matkustajaa

Hintaan sisältyy
- Bussikuljetukset ohjelman mukaan
- Majoitus 3 yötä jaetussa 2-hengen huoneessa sis. puolihoito (aamiainen ja päivällinen)
- Retkievät kahtena päivänä
- Patikointiretket oppaan johdolla
- Lounas meno- ja paluumatkoilla
- Vapaa sisäänpääsy Äkäshotellin viihderavintolaan

Lisämaksusta 1-hengen huone 110 eur/hlö

Tiedustelut ja sitovat ilmoittautumiset 21.6. mennessä:
Kokkolan Matkatoimisto, Krista Hedström
krista@kokkolanmatkatoimisto.fi /
p. 06 823 8325

SEIJAN KURSSITARJOTIN

TILAA TARJOTTIMELTA
Maa- ja kotitalousnaisten järjestävät kurssit ovat kaikille avoimia. Lyhytkursseja ja luentoja voivat tilata yhdistykset, yritykset sekä yksityiset niin maaseudulta kuin kaupungeistakin. Tarjoamme uusia oppeja sekä rentouttavaa ja hilpeää yhdessäoloa hyvässä seurassa. Kurssien kesto vaihtelee 4-8 tuntiin, luennot 1-2 tuntiin. Kurssit ja luennot voidaan pitää iltaisin, päivisin tai viikonloppuisin. Soitelkaa, niin voimme kertoa lisää aiheista sekä varata aikaa kalenterista: Seija Varila, p. 0400 137 899. Kurssit räätälöidään tilaajan tarpeiden mukaan.

Kuva: MKNK, Timo Viljakainen

Koristele ja kuorruta - ruokakoulut
Kakut ja leivonnaiset voi kuorruttaa ja koristella monella eri tavoin. Tavoitteena on tehdä näyttäviä leivonnaisten koristeita ja kuorrutteita esim. marsipaanista, sokerimassasta ja suklaasta. Ruokakoulussa tutustutaan erilaisiin koristeluteknikoihin, -työvälineisiin ja raaka-aineisiin sekä harjoitellaan koristeiden ja kuorrutteiden tekemistä.

Seijan tarjottimella mm.
- Ruisleivästä patonkiin
- Maijan kasvisruuat
- Kekri
- Retroruokia vuosien varrelta
- Voileipäkakut ja pikkusuolaiset
- Koristele ja kuorruta, täytekakuista kuppikakkuihin
- Pääsiäispöydän herkut - pääsiäiseksi lammasta
- Kalaa kahdesti viikossa

Johanna muistuttaa

Maistuva maaseutu Maa- ja kotitalousnaisten lahja 100-vuotiaalle Suomelle

Maa- ja kotitalousnaiset kutsuvat kaikki mukaan elämykselliseen juhlavuoteen, syömään yhdessä ja jakamaan tarinoita maistuvasta maaseudusta. Maaseudun antimia tarjoillaan kylillä, yhdistyksissä, työpajoissa, ruokayrityksissä ja maisemassa. Kampanjan keskeisiä tavoitteita on elvyttää unohdettua kekriperinnettä. Kekri on maaseudun ja sadonkorjuun perinteinen juhla, jota voi viettää monella tapaa: yhdistysten järjestämissä ohjelmallisissa illallisissa, maaseudun ruokayrityksissä, perheen kesken tai vaikka sadonkorjuutorilla, josta voi ostaa paikallisten tuottajien tuotteita. Maistuva maaseutu -kampanja on osa Elo-säätiön koordinoimaa Syödään yhdessä -kokonaisuutta ja juhlavuoden virallista toimintaa.

Toimintakertomustiedot vuodelta 2016

Yhdistyksenne edellisvuoden toimintatiedot voitte toimittaa sähköisesti maa- ja kotitalousnaisten nettisivuilta löytyvällä lomakkeella tai täyttää paperisen lomakkeen. Molemmat lomakkeet löytyvät nettisivuilta. Tarvittaessa voitte pyytää paperiset lomakkeet Ritva Karrilta tai Johanna Hylkilältä ja lähettää sen meille joko sähköpostitse tai kirjepostitse. Palautattehan toimintakertomustiedot vuodelta 2016 meille 31.3. mennessä Keski-Pohjanmaan ProAgriaan. Laittakaa mukaan myös toimintasuunnitelmanne (vuodeksi 2017) sekä jäsenlistanne.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten luottamushenkilöt

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten johtokuntaan vuosiksi 2017–2019 valittiin uudelleen Riitta Huhtala Kokkolasta, Tuula Tervamäki Toholammilta sekä Raija Virta Himangalta. Johtokunnassa jatkavat Anu Karhukorpi (Halsua), Tarja Huopana (Perho), Leila Niemelä (Kokkolan Lohtaja), Marjo-Riitta Pajala (Kokkolan Kälviä), Minna Aho (Reisjärvi) sekä ProAgria Keski-Pohjanmaan johtaja Ritva-Liisa Nisula. Sihteerinä toimii toiminnanjohtaja Johanna Hylkilä.

Kalkitse BESTON®illa hangelle. Se vauhdittaa kevättä ja peltotöitä.

Kun levität BESTON®-kalkituskuonan hangelle, BESTON® alkaa vähitellen imeytyä maahan ja muokata maan pH-arvoa ja kalsium-/magnesiumsuhdetta ihanteelliseksi. Keväällä lumi sulaa nopeasti pelloilta tumman BESTON®-kalkituskuonan ansiosta, ja pääset kevättöihin tavallista aikaisemmin.
Hyvin kalkittu maa käynnistää virkeänä vahvan ja terveen kasvun. Vain oikein hoidettu maa tuottaa huippusatoa.
Tavoiteltava pH-arvo on 6,5...7 ja oikea kalsium-/magnesium-suhde.
Valitse viisaasti. BESTON® on edullista ympäri vuoden.

Tilaa ajoissa - vältyt toimitusruuhkalta.

Kalkituslaskuri:
www.ssab.fi/kalkituslaskuri

MEROX

Maa- ja kotitalousnaisten ruokakulttuurimatka Kreikkaan 5.–12.5.2017

Välimeren terveellisen ruokakulttuurin nautintoja

Kreikan vanha ja rikas kulttuuriperintö sekä upeat maisemat

Luomuviinitilavierailu

Monipuolinen kokkikurssi

Matkamme suuntautuu Peloponnesoksen niemimaalle keskelle kreikkalaista elämänmenoa. Matkalla aistimme Kreikan kiehtovaa historiaa ja kulttuuria, ihastelemme kaunista luontoa sekä nautimme herkullisesta, paikallisesta ruoasta sekä viinistä. Runsas retkiohjelma sisältää vierailuja alueen maatiloilla ja idyllisissä kylissä. Kokkikurssilla pääsemme omakohtaisesti tutustumaan kreikkalaiseen upeaan ruokakulttuuriin.

Tutustu matkaohjelmaan osoitteessa www.triotravels.fi

Matkan hinta: **1485 eur**/hlö jaetussa 2hh:ssa (sis. kotimaan liittymäkuljetus, lennot Helsinki-Ateena, kuljetukset kohteessa, ***hotelli aamupalalla, kokkikurssi raaka-aineineen, runsas retkiohjelma, ruokailut matkaohjelman mukaisesti, suomenkielinen opas), 1hh-lisä 160 eur/hlö, Trio Travelsin palvelumaksu 15 eur/hlö

Lisätiedot ja varaukset:
TRIO TRAVELS OY
sales@triotravels.fi
p. 020 756 8615

TRIOTRAVELS
Matka täynnä sisältöä